

Nyhet
i katalogen,
läs mer på sid. 3
och se översikt
på sid. 6-7.

Höstprogram 2025

Senioruniversitetet i Stockholm i samverkan med

Folkuniversitetet
Kursverksamheten vid Stockholms universitet

Bäst i världen!

Det klagas allt som oftast över svenska elevers bristande kunskaper. Men detta gäller inte oss seniorer. Tvärtom kom i vintras en rapport från OECD som visar att svenskar är bland de bästa i världen vad gäller vuxenutbildning. I den äldsta åldersgruppen, från 55 år och uppåt, är vi allra bäst! Det har säkerligen med vår starka folkbildningstradition att göra som innefattar dryga trettio-talet senioruniversitet runtom i landet.

Senioruniversitetet i Stockholm är det i särklass största av dessa – förra året hade vi drygt 8 500 medlemmar – och vi kan vara stolta över den viktiga roll vi spelar för kunskapsnivån i samhället i sin helhet. Det tycks inte finnas någon hejd på lusten att förkovra sig i olika ämnen, och våra många volontärer har – återigen – arbetat fram ett fantastiskt utbud av intressanta arrangemang.

Spännvidden i programmet är häpnadsväckande stor – alltifrån föreläsningsserier om skräck och

monster och om paradiset, till studiecirkelar om David Bowie och universitetskurser i modevetenskap. Och allt möjligt annat!

För er som är vana vid att botanisera i katalogen kan det vara bra att veta att uppgifter om lokal för höstens arrangemang endast finns att hämta på vår webb, senioruniversitetet.se. Detta eftersom vi ibland är tvungna att byta lokal och vi vill att uppgifterna ska vara så aktuella som möjligt.

Så nu är det bara att kasta sig över allt hösten har att erbjuda av möjlighet till lustfyllt lärande!

Inga Sanner
ordförande Senioruniversitetet

Foto Denny Lorentzen

Medlemskap

i Föreningen Senioruniversitetet i Stockholm

Senioruniversitetet är en ideell förening som bygger på volontärarbete. För att delta i Senioruniversitetets arrangemang krävs medlemskap i föreningen. Medlem kan du bli om du har fyllt 55 år och lämnat det aktiva arbetslivet. För år 2025 är medlemsavgiften oförändrat 200 kr.

Medlemsavgiften är ingången till vårt stora utbud. Som medlem får du programkatalogen hemskickad två gånger om året. Du får också våra nyhetsbrev som skickas till din e-postadress.

Föreningens årsmöte är öppet för alla medlemmar och hålls i mars varje år.

Anmälan hösten 2025

Höstens program publiceras fredag 15 augusti 2025 på hemsidan senioruniversitetet.se. Arrangemangen öppnar för bokning tisdag 19 augusti. Exakta tider ser du på hemsidan under respektive arrangemang.

Nyhet hösten 2025

De allra flesta arrangemangen i höstens papperskatalog saknar *uppgift om lokal*. Anledningen till detta är att vi måste vara flexibla för att maximera utnyttjandet av lokalerna. Och att byte av lokal skapar osäkerhet hos medlemmarna och ger merarbete för kansliet. Vi hänvisar därför till webbversionen där alla aktuella uppgifter finns.

Obs! Alla lokaler ligger centralt i Stockholm, precis som tidigare.

För dig som har tillgång till internet

Du anmäler dig genom att logga in till *Mina sidor* och välja det arrangemang du vill anmäla dig till. Följ sedan anvisningen på skärmen. Du kan betala med swish eller kort.

Har du inte redan ett konto (*Mina sidor*) så skapar du ett på hemsidan.

Du kan boka och betala för två personer i en och samma bokning. Detta under förutsättning att det finns två lediga platser kvar. Om det inte finns kan du boka reservplats. Observera att det inte går att boka reservplats åt någon annan. Var och en måste boka sin egen reservplats.

Se hemsidan (Meny/Frågor och svar) för mer information om hur du skapar konto, bokar plats/reservplats och betalar.

För dig som inte har tillgång till internet

Du anmäler dig med den posttalong som finns längst bak i den tryckta katalogen. Talongen måste ha din namnunderskrift för att vara giltig. Lägg gärna talongen i ett kuvert innan du skickar in den.

Får du en plats skickas en bekräftelse med e-post eller vanlig post. Du får sedan en faktura på avgiften och eventuell medlemsavgift samt 29 kronor i faktureringsavgift. Om arrangemanget är fullbokat får du ett brev om att du är placerad i kö.

Har du inte redan ett konto hos oss så skapar vi ett åt dig.

Entrékortet – i mobiltelefonen

Du som går på en föreläsningsserie eller temadag får ett digitalt entrékort, som skickas ut via e-post tre dagar innan arrangemanget startar. Visa upp det i din mobiltelefon för entrévärden när du kommer. Du kan också skriva ut det på papper och visa för entrévärden. Om du inte har denna möjlighet anmäl dig hos entrévärden som prickar av dig på deltagarförteckningen.

Anmälningsvillkor

Läs våra anmälningsvillkor på sid. 58 eller på senioruniversitetet.se

► Om ett arrangemang inte får tillräckligt antal deltagare kan det ställas in. Då återbetalas hela avgiften. Medlemsavgiften återbetalas ej.

► Boka din plats via hemsidan eller med posttalong. Anmälningar per telefon, e-post eller personligen tas inte emot.

► När katalogen väl är tryckt visas alla eventuella ändringar på hemsidan. Ta därför alltid för vana att titta på hemsidan om det skett någon förändring av ett arrangemang du anmält dig till.

Arrangemangen har tagits fram av Senioruniversitetets volontärer i programgrupperna.

I arbetet med framtagandet av katalogen för hösten 2025 har främst Kenneth Abrahamsson, Eva Andersson, Gunnar Benediktsson, Ingrid Berg, Karin Bergmark, Kerstin Bjellerup, Ingemar Björklund, Anders Björnsson, Mats Bodin, Stefan Bohman Falk, Claes Breitholtz, Cecilia Bäcklander, Helene Carlbäck, Eva Dahlman, Catherine Dahlström, Bo Eknert, Eva Elfgrén, Gudrun Elvhage, Ann-Marie Engback, Kati Engsner Heimdal, Ia Envall, Lars Fant, Inger Florin, Joachim Forsgren, Anette Gröjer, Gunnel Gustafsson, Yvonne Hamawandi, Monika Hammar Granberg, Beata Helmersson, Elisabet Hermansson, Ernst Hollander, Britta Högborg, Ingela Karlsson, Ulla Kindenberg, Eva Klint, Astrid Kratz, Anita Kruckenberg, Margareta Kvarneby, Nina Kyrklund Blomberg, Harry Leino, Siv Leth, Denny Lorentzen, Agneta Lundén, Lotta Mathiesen, Helga Messel, Mattias Montell, Mats Myrstener, Lars Nilsson, Britt Olofsdotter, Ing-Marie Persson, Margareta Renström Lindhe, Anna Rönnlund, Inga Sanner, Susanne Stuart, Françoise Sule, Lars Sundell, Monica Svendeborn, Göran Tengstrand, Inga Ullén, Anders Yrgård, Torbjörn Åkerstedt, Gun Åström och Lisa Öberg deltagit.

Innehåll

Ordförande	2
Medlemskap	2
Anmälan våren 2025	3
Översikt	6

Föreläsningsserier

Introduktion	8
--------------------	---

Tisdagsföreläsningar

Förmiddagsserie	9
Eftermiddagsserie	9

Arkitektur

10 byggnader som definierade 1940-talet	10
Kyrkornas hemligheter och hemliga andliga rum	10

Film

De sköra åren – barns utveckling i en osäker värld	11
---	----

Fotografi

Fotografer berättar	12
---------------------------	----

Historia/Kulturhistoria

Stockholms historia 1. Det gamla Stockholm	12
Skräck och monster	13
Historien är vi, och historien är nu	13
Museer, kanon och kulturarv. Vilka bestämmer – och varför?	14
Paradiset – vår längtans trädgård	14

Konst

Utställningar som verktyg för samhällsutveckling	15
Aktuellt inom konst och design	15

Litteratur

Litterär scen	16
Shakespeare on/in love	16

Musik

Sex nationalikoner som gick över gränsen	17
Levande jazzhistoria – de stora musikalkompositörerna och jazzen	17
Puccinis Tosca på Folkoperan	17
Pop och rock	18
1800-talets och romantikens musik	18

Mångvetenskap

Om tiden	18
Framtidens mat – framtidens klimat	19

Naturvetenskap

Sant, falskt eller konstigt?	20
Till havs!	20
En värld i förändring	20
AI i mänsklighetens tjänst eller en tigerunge?	21

Matematik i samhällsbyggande, fysik och medicin	21
Teknologiska visioner	22
Då blev Sverige modernt	22
Mark och människor – naturresurser och hushållning i Sverige från istid till nutid	23
Vädrets makter	23

Politik och samhälle

Kulturskillnader och mångfald i dagens Europa	24
Så må ni leva	24
Norden i fokus	25
Hemliga lådan – dialogseminarier	25
BRICS – en ny balanserande kraft i världen?	26
Världen av i morgon – med nya maktbalanser	26
Italien – från Romarriket till Meloniland	26
Utan invandrare stannar Sverige?	27
På väg mot ett nytt Sverige	27

Språkvetenskap

Retorik – hur når vi ut med vårt budskap?	28
---	----

Temadagar

Antisemitism i Sverige	29
En eftermiddag i Porslinsriket	29
Skådespel i antikens Rom	30
Att se Ishavet med olika ögon	30

Vandringar & exkursioner

Konstvandringar	31
Se hur Stockholm växer och förändras	32
Möt höstens flyttfåglar	32
Kulturhistoriska vandringar runt Södermalms berg	32
Naivism, idyll och miljonprogram Olle Olssons Hagalund	33

Universitetskurser

Introduktion	34
--------------------	----

Astronomi

Översiktscurs i astronomi. Fristående kurs	35
--	----

Ekonomisk historia

Tusen och en ekonomier – världens ekonomiska historia från jakt och jordbruk till industriali- seringens början. Grundkurs. Mom. 1:4	35
--	----

Filosofi

Filosofiska frågor 2. Grundkurs. Mom. 4:4	35
---	----

Kontinental filosofi

Filosofi i modernistisk poesi. Fristående kurs. Mom. 2:2	35
---	----

Geovetenskap

Sverige från grunden.	
Fristående kurs. Mom. 2:2	36

Historia

Det moderna samhället 1800–2000.	
Grundkurs. Mom. 3:4	36

Idéhistoria

Antiken och medeltiden.	
Grundkurs. Mom. 1:4	36

Konstvetenskap

Från 1700-talet till år 1900.	
Grundkurs. Mom. 3:4	36
Konst och arkitektur under 1900-talet.	
Fristående kurs. Mom. 1:2	37

Litteraturvetenskap

Litteraturen och dess historia– från antiken till medeltiden. Grundkurs. Mom. 1:4	37
---	----

Modevetenskap

Från urtidskläder till dagens mode	37
--	----

Religionshistoria

Kyrkohistoria. Fristående kurs. Mom. 2:2	37
--	----

Statsvetenskap

Moderna krig och konflikter 1945–2025.	
Fristående kurs	38

Tvärvetenskap

På tvärs i kulturen	
Kulturens epoker – 1800-talet. Fristående kurs ..	38

Kurser i studiecirkelform

Introduktion	39
Språk	
Introduktion	40
Europarådets nivåskala för självbedömning	40
Arabiska	41
Engelska	41
Franska	42
Grekiska – klassisk	45
Italienska	45
Latin med allmän språkkunskap	46
Portugisiska	47
Ryska	47
Spanska	47
Tyska	49

Övriga studiecirkelar

Introduktion	51
Filosofi	
Vad innebär det att existera?	52
Bokcirkel – Stadier på livets väg av Søren Kierkegaard (band 1)	52

Fotokunskap

Fotokurs med systemkamera	52
Fotokurs med systemkamera och bildbehandling i Photoshop. Fortsättningskurs ...	52

Fysik

Fysik för far- och morföräldrar.	
Fortsättningskurs – sjunde terminen	52

Historia

Från Alexander II till Putin	52
Före Svea rike – den skandinaviska utvecklingen.....	53
Från vikingatid till medeltid och Svea rikes tillkomst	53

Litteratur

Svensk lyrik efter andra världskriget	53
Vad är en essä?	53
På spaning i poesi	53
Bob Dylan och hans kolleger	53
Kristin Lavransdotter – mycket mer än en kärleksroman	53
David Bowie	54
Shakespeare on/in love	54

Matematik

Matematik för mor- och farföräldrar	
– Fortsättningskurs – tredje terminen	54
– Fortsättningskurs – femte terminen	54
– Fortsättningskurs – sjunde terminen	54
– Fortsättningskurs – nionde terminen	54

Psykologi

Att hantera livet som pensionär	55
Berätta ditt liv	55

Religionskunskap

De abrahamitiska religionerna	55
-------------------------------------	----

Skrivande

Skrivarcirkel	55
Att skriva roman och novell. Fortsättningskurs ..	55
Att skriva sitt liv. Grundkurs.....	55
Att skriva sitt liv. Fortsättningskurs.....	56
Att skriva sitt liv. Fortsättningskurs.....	56

Släktforskning

Släktforskning. Grundkurs	56
Släktforskning. Grundkurs	56
Släktforskning. Fortsättningskurs	56
Släktforskning. Fortsättningskurs	56
Släktforskning. Fördjupningskurs	57

Storytelling

Muntligt berättande	57
---------------------------	----

Teater

Vi ser på teater	57
Teatervetenskap	57

Anmälning villkor	58
--------------------------------	----

	Veckodag	September				Oktober
		15-19/9	22-26/9	29/9-3/10	6-10/10	13-17/10
Föreläsningsserier						
Tisdagsföreläsningar fm	Tisdag					
Tisdagsföreläsningar em	Tisdag					
Tio byggnader som definierade 1940-talet	Onsdag					
Kyrkornas hemligheter och hemliga andliga rum	Olika dagar					
Film - De sköra åren	Fredag					
Fotografer berättar	Tisdag					
Stockholms historia 1	Fredag					
Skräck och monster	Onsdag					
Historien är vi, och historien är nu	Måndag					
Paradiset - vår längtans trädgård	Måndag					
Museer, kanon och kulturarv	Måndag					
Utställningar för samhällsutveckling	Måndag					
Aktuellt inom konst och design, 6 arr	Ti/on/to					
Shakespeare on/in love	Torsdag					
Litterär scen	Torsdag					
Sex nationalikoner som gick över gränsen	Onsdag					
Musikalkompositörerna och jazzen	Måndag					
Puccinis Tosca på Folkoperan	Torsdag					
Pop och rock	Onsdag					
1800-talets och romantikens musik	Torsdag					
Om tiden	Onsdag					
Framtidens mat - framtidens klimat	Torsdag					
Sant, falskt eller konstigt	Måndag					
Till havs!	Torsdag					
En värld i förändring	Måndag					
AI i mänsklighetens tjänst	Måndag					
Matematik i samhällsbyggande	Måndag					
Teknologiska visioner	Onsdag					
Då blev Sverige modernt	Torsdag					
Mark och människor	Torsdag					
Vädrets makter	Onsdag					
Kulturskillnader och mångfald	Onsdag					
Så må ni leva - om folkhemmet	Måndag					
Norden i fokus	Torsdag					
Hemliga lådan	Torsdag					
BRICS - en ny balanserande kraft i världen	Måndag					
Världen av imorgon	Måndag					
Italien - från Romarriket till Meloniland	Måndag					
Utan invandrare stannar Sverige?	Tisdag					
På väg mot ett nytt Sverige	Torsdag					
Retorik - hur når vi ut med vårt budskap?	Tisdag					
Temadagar						
Antisemitism i Sverige	Torsdag					
En eftermiddag i Porslinsriket, 2 arr	Fredag					
Skådespel i antikens Rom	Tisdag					
Att se Ishavet med olika ögon	Onsdag					
Vandringar & exkursioner						
Konstvandringar, 4 arr	Ti /On					
Se hur Stockholm växer och förändras, 3 arr	Ti /On/To					
Möt höstens flyttfåglar	Måndag					
Kulturhistoriska vandringar, 3 arr	Ti /On/To					
Naivism, idyll och miljonprogram, 3 arr	Ti /On/To					
Universitetskurser						
Astronomi	Måndag					
Ekonomisk historia	Onsdag					
Filosofiska frågor	Fredag					
Filosofi i modernistisk poesi	Torsdag					
Geovetenskap	Tisdag					
Historia	Fredag					
Idéhistoria	Onsdag					
Konstvetenskap Från 1700-talet till år 1900	Fredag					
Konst och arkitektur under 1900-talet	Fredag					
Litteraturvetenskap	Måndag					
Modevetenskap	Onsdag					
Religionsvetenskap	Tisdag					
Statsvetenskap	Torsdag					
Tvärvetenskap	Torsdag					

[illegible]

Foto Denny Lorentzen

Föreläsningsserier

Senioruniversitetet har ett brett utbud av föreläsningsserier i en lång rad ämnen. Vill du dyka ner i ett ämne du redan är bekant med eller prova något helt nytt? Våra populära Tisdagsföreläsningar är som ett smörgåsbord av bildning.

På plats med inspelning eller endast inspelning?

Sex föreläsningsserier spelas in. Anmäler du dig till en föreläsningsserie på plats får du även tillgång till den inspelade serien. Du kan också välja att endast anmäla dig till den inspelade serien. Den inspelade föreläsningen är tillgänglig tre arbetsdagar efter det datum som föreläsningen ägt rum. Föreläsningarna kan ses fram till två veckor efter att serien avslutats. Obs! att två arrangemangsnummer anges, ett för en bokad plats (inkl. den inspelade serien) och ett annat för endast inspelad serie. Välj det som passar bäst.

Priset för serien på plats är högre än om du endast väljer den inspelade serien.

Föreläsningsserierna är:

Paradiset - vår längtans trädgård, sid 14
Sex nationalikoner som gick över gränsen, sid 18
1800-talets och romantikens musik, sid 19
Om tiden, sid 18
Framtidens mat - framtidens klimat, sid 19
AI i mänsklighetens tjänst, sid 21

Tisdagsföreläsningar

► Läs mer om föreläsningarna på vår hemsida: senioruniversitetet.se

Förmiddagsserie

23/9: Kärlek 1.0 – galenskap, förädlade kraft, rot till lidande eller erotiskt spel

Föreläsare Anders Cullhed, professor emeritus i litteraturvetenskap, Stockholms universitet
Värd Britt Olofsdotter

30/9: Behöver jag bry mig om AI?

Föreläsare Björn Appelgren, projektledare, Internetstiftelsen
Värd Ia Envall

7/10: Fabriken – tyger, kläder och kvinnors arbete under tvåhundra år

Föreläsare Karin Carlsson, fil.dr i historia, författare
Värd Kenneth Abrahamsson

14/10: Carl Sandburg – poeten och socialisten som förutsåg Trumpismen

Föreläsare Pierre Schori, diplomat, författare
Värd Mats Myrstener

21/10: Ett Stockholm som aldrig byggdes

Föreläsare Karl Kadhammar, journalist, författare
Värd Lars Nilsson

28/10: Konsten att dela ut Nobelpris

Föreläsare Göran K. Hansson, professor emeritus, tidigare ordförande Nobelkommittén för medicin, ständig sekreterare Kungl. Vetenskapsakademien och vice ordförande Nobelstiftelsens styrelse
Värd Anders Björnsson

4/11: Vakna mitt folk – det judiska Europa mellan den franska revolutionen och den ryska

Föreläsare Eva Ekselius, fil.dr i litteraturvetenskap, författare
Värd Mats Myrstener

11/11: När vi var samer

Föreläsare Mats Jonsson, författare
Värd Mats Myrstener

18/11: Matematik som förklarar vår omvärld

Föreläsare Emelie Reuterswärd, matematikbloggare, gymnasielärare och läromedelsredaktör
Värd Ia Envall

25/11: Världens mest protestantiska land

Föreläsare Katarina Barrling, docent i statsvetenskap, Uppsala universitet
Värd Kenneth Abrahamsson

Tid Tio tisdagar kl. 11.00–12.00: start 23/9

Lokal Chinateatern, Berzelii park 9. Obs! 7/10: Oscarsteatern, Kungsgatan 63

Avgift 1 000 kr

Arrangemang nummer 252100

Eftermiddagsserie

23/9: Förbrukningsvaran

– kungliga aktriser 200 år före metoo

Föreläsare Ingela Tägil, musikvetare, författare
Värd Britt Olofsdotter

30/9: Malla Silfverstolpe och salongskulturen i Sverige

Föreläsare Anders Björnsson, fil.dr, h.c, historiker, publicist, tidigare vetenskaplig medarbetare Sveriges Radio och Svenska Dagbladet
Värd Britt Olofsdotter

7/10: Hotet från rymden

Föreläsare Eric Stempels, fil.dr i astronomi och rymdfysik, Uppsala universitet
Värd Ia Envall

14/10: Anna Lindhagen – pionjär och politiker i det tidiga 1900-talets Stockholm

Föreläsare Suzanne Lindhagen, fil.dr i konstvetenskap, byggnadsantikvarie
Värd Kenneth Abrahamsson

21/10: Supersäljaren Axel Wenner-Gren skapar världsföretaget Electrolux

Föreläsare Ronald Fagerfjäll, näringslivsjournalist, författare, företagshistoriker
Värd Lars Nilsson

28/10: Helsingfors – en stads växlingsrika öden

Föreläsare Henrik Meinander, professor i historia, Helsingfors universitet
Värd Anders Björnsson

4/11: Demokratin dör i hettan

Föreläsare Erika Bjerström, journalist, författare
Värd Britt Olofsdotter

11/11: För barnens bästa eller samhällets nytta?

Allmänna barnhusets historia under 400 år
Föreläsare Mats Hayen, fil.dr i historia, forskningsarkivarie Stockholms stadsarkiv
Värd Mats Myrstener

18/11: Risk att Sverige hamnar efter i AI-utvecklingen

Föreläsare Fredrik Heintz, professor i datavetenskap, Linköpings universitet
Värd Lars Nilsson

25/11: Erik Josephson – det judiska Stockholms arkitekt

Föreläsare Johan Schück, journalist och Thomas Magnusson, förläggare
Värd Britt Olofsdotter

Tid Tio tisdagar kl. 13.30–14.30: start 23/9

Lokal Chinateatern, Berzelii park 9. Obs! 7/10: Oscarsteatern, Kungsgatan 63

Avgift 1 000 kr

Arrangemang nummer 252110

Arkitektur

10 byggnader som definierade 1940-talet

1940-talets arkitekter söker nya vägar. Oroliga tider kräver att man ifrågasätter det som tagits för givet. Det var också tid att känna sig lite obekvämt med den till vissa delar dogmatiska idé om arkitekturen och stadsbyggandet som hade byggts upp under 1930-talet. Berättelsen om 1940-talet är en berättelse om alternativa vägar som skulle sjunka undan och försvinna när 1950-talet gjorde sig redo att sätta det stora folkhemsprojektet.

24/9:

Ruinernas Normandie och de svenska gåvohusen
Arkitekt Sven Ivar Lindh

Föreläsare Claes Caldenby, professor emeritus i arkitekturens teori och historia, Chalmers tekniska högskola

Norra Guldheden, Göteborg

– ett demokratiskt bygge på klipporna

Arkitekter Gunnar Wejke och Kjell Ödeen

Föreläsare Claes Caldenby

1/10:

Allhelgonakyrkan, Malmberget

– en kyrka förankrad i bygden och traditionen

Arkitekt Hakon Ahlberg

Föreläsare Jakob Lindblad, fil.dr i konstvetenskap, Uppsala universitet

LM Ericsson, Stockholm

– folkhemsfabriken och den sista bruksorten

Arkitekt Ture Wennerholm

Föreläsare Dan Hallemar, landskapsarkitekt, författare

8/10:

Malmö Stadsteater – den storslagna folkteatern i socialdemokratin stad

Arkitekter Sigurd Lewerentz, David Helldén och Erik Lallerstedt

Föreläsare Dan Hallemar

Folkets Parker – hetsiga utfall

om dansbaneeländet och stora planer

Föreläsare Dan Hallemar

15/10:

Kevingevillan, Danderyd – en avvikelse från funkisen

Arkitekt Sven Markelius

Föreläsare Frida Rosenberg, arkitekt SAR/MSA, intendent för 1900-talets arkitektur, ArkDes

Karlskoga – den fulländade bruksorten som ville vara stad

Arkitekter Sune Lindström och Åke Porne

Föreläsare Mia Geijer, docent i kulturvård, Uppsala universitet, antikvarie, länsstyrelsen i Örebro

22/10:

Borgmästaregården, Lund – småhus,

radhus och lägenheter för de mindre bemedlade

Arkitekter Ingeborg Hammarskjöld-Reiz och Fred Forbat

Föreläsare Roger Jönsson, tekn.dr i arkitektur-historia, bygglovschef Lunds kommun

Stjärnhusen, Stockholm och Örebro

– Sven, Leif och flykten från funktionalismens öken

Arkitekter Sven Backström och Leif Reinius

Föreläsare Eva Rudberg, docent i arkitekturhistoria

Programansvariga Britt Olofsdotter i samarbete med Dan Hallemar

Tid Fem onsdagar kl. 9.30–11.15: start 24/9

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252120

Kyrkornas hemligheter och hemliga andliga rum

De populära ”kyrkvandringarna” är tillbaka i höst! Lär känna Stockholms andliga och arkitektoniska arv. Vår huvudciceron och samtalsledare är *Thomas Magnusson*, bokförläggare på Medströms Bokförlag. Vid flertalet tillfällen medverkar ytterligare experter.

Max 45 deltagare per grupp.

29/9: Olika sätt att se på kyrkorna

Dominik Terstiep, jesuitpräst och kyrkoherde

S:ta Eugenia katolska församling, *Jonas Eek*,

Svenska kyrkan, domprost i Stockholm och *Thomas*

Magnusson introducerar tillsammans Stockholms

kyrkor – som du inte har sett dem förut.

Mötesplats Storkyrkan, Trångsund 1

2/10: Stora Synagogan och Sessionssalen

Daniel Leviathan, arkeolog och doktorand i judaistik Lunds universitet, och *Thomas Magnusson* berättar om 250 år av judiskt liv med utgångspunkt i Stockholms synagoga och församlingens "hemliga" rum, Sessionssalen.

Mötesplats Warendorffsgatan 3

8/10: ArkDes

Kyrkor på museum och i arkitekturhistorien? Samtal mellan *intendenterna på ArkDes* (Statens centrum för arkitektur och design) och *Thomas Magnusson*, följt av visning av museets basutställning. Föreläsning och samtal kl. 10.15–11.45 Därefter delar vi upp oss i tre grupper för lunch (på egen bekostnad), visning av ArkDes basutställning samt Unboxing kl. 11.45–14.45

Mötesplats Exercisplan 4

22/10: Uppenbarelskyrkan i Saltsjöbaden

Sveriges märkligaste kyrka! Hur samsas egentligen Ferdinand Boberg, K.A. Wallenberg och filosofen Sokrates i den här kyrkans religiösa bildvärld? Samtidigt är kyrkan ett arkitektoniskt mästerverk från 1913.

Mötesplats Saltsjöbadens kyrkplan 1, buss 409, 410 eller 414 från Slussen till Järta, byte till Saltsjöbanan hållplats Tattby

29/10: Katolska domkyrkan – S:t Erik

2025 är katolskt jubelår, ett särskilt heligt år! Kardinalen och biskopen *Anders Arborelius* sam-talar med *Thomas Magnusson* och visar sin kyrka – och berättar om valet av ny påve i Rom, ett val som han deltog i.

Mötesplats Folkungagatan 46

5/11: Botkyrka kyrka

Om en bortglömd vallfartskyrka och om alla de missionärer som fick sätta livet till när Sverige kristnades, bland andra Botvid med den mirakulösa fiskelyckan! *Klas Ruin*, arkitekt på Spridd, berättar om den nyligen avslutade renoveringen.

Mötesplats Sankt Botvids väg 26, Norsborg, t-bana Hallunda C

Programansvarig Britt Olofsdotter

Avgift 780 kr

Tid En måndag, en torsdag och fyra onsdagar

- Grupp 1 kl. 13.00–14.45: 29/9; kl. 13.00–14.00: 2/10 och 22/10–5/11; samt kl. 10.15–14.45: 8/10
Arrangemang nummer 252130
- Grupp 2 kl. 13.00–14.45: 29/9; kl. 14.15–15.15: 2/10 och 22/10–5/11; samt kl. 10.15–14.45: 8/10
Arrangemang nummer 252135

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Film

De sköra åren**– barns utveckling i en osäker värld**

Våra liv formas i hög grad i barndomen. Urvalet av höstens filmer skildrar barns villkor och uppväxt i t.ex. Latinamerika, USA, Europa och Nya Zeeland. Ofta liv i ensamhet, social instängdhet och i en farlig värld, men filmerna visar också på överlevnad och livskraft hos barn.

3/10: Welcome to the Dollhouse

(*Todd Solondz, USA, 1995*)

Dawn Wiener är tolv år och utstött. I sin desperata jakt på nya vänner lyckas hon trots allt hitta två personer som inte enbart hånar henne. Filmen utgjorde startskottet på Todd Solondz unika filmskapande.

10/10: Léon: The Professional

(*Luc Besson, Frankrike, 1994*)

Léon är en klassiker bland torpedthrillers med Natalie Portman, i sin första filmroll, och Gary Oldman i huvudrollerna. När grannflickan Mathildas familj mördas av korrumperade poliser känner Léon att han måste ta hand om henne.

17/10: Pixote – gatans barn

(*Hector Babenco, Brasilien, 1980*)

När tioåriga gatubarnet Pixote plockas upp av polisen för att sättas i ungdomsfängelse väntar ett öde långt värre än tillvaron på de brasilianska storstadsgatorna. Med ett par kompisar lyckas han fly. *Pixote* är ett kritikerrosat drama som hyllats för sin poetiska realism.

24/10: Det vita bandet

(*Michael Haneke, Österrike, 2009*)

Filmen utspelar sig strax före första världskriget i en nordtysk by som styrs enligt ett auktoritärt och feodalt system. Barnen uppfostras till att befästa och behålla denna ordning. Men så inträffar några märkliga och olyckliga händelser.

7/11: Vi ses igen, barn

(*Louis Malle, Frankrike, Västtyskland, 1987*)

Andra världskriget är i full gång när 12-åriga Julien tvingas återvända till sin katolska internatskola mot sin vilja. Men den nye pojken i klassen som bär på en djup hemlighet väcker sakta Juliens intresse. Louis Malles *Vi ses igen, barn* är en självbiografisk berättelse.

14/11: Boy

(*Taika Waititi, Nya Zeeland, 2010*)

Boy är en 11-årig pojke i 1980-talets Nya Zeeland. När han lämnas ensam på gården med sin lillebror i

en vecka, dyker plötsligt deras pappa upp. Boy har skapat en bild av sin far som superhjärte, men möter en risig gangster med dolda motiv.

Programansvarig Kenneth Abrahamsson

Tid Sex fredagar kl. 11.00–14.00: start 3/10. Obs! uppehåll 31/10

Avgift 1 050 kr

Arrangemang nummer 252140

Fotografi

Fotografer berättar

Bilder finns överallt. En del berättar om världen, andra om vardagsliv eller naturen. Vi möter ett antal yrkesfotografer som berättar om sin fotografi-konst, om trovärdigheten som fotograf och om hur AI snabbt kan förändra fotografins landskap.

4/11: Livstücken

Föreläsare Monica Englund, är fortfarande verksam som fotograf. Hon har främst skildrat kvinnor, barn och kvinnors liv och har gett ut många böcker. Här berättar hon om sitt långa liv som bildskapare.

11/11: AI och fotografi – en framtid i förändring

AI ändrar fotografins landskap och väcker frågor om yrket, bildens trovärdighet och vår relation till bild och fotografi. Jag vill belysa hur AI kan både hjälpa och stjälpa i vår fotografiska framtid.

Föreläsare Sara Arnald, fotograf och teknikredaktör

18/11: Berättandet i fokus

Från fotostudent till pressfotograf och reklamfotograf i Stockholm och New York. Från analogt till digitalt, från stillbild till rörligt, från uppdrag till personliga arbeten. Alltid med berättandet i fokus.

Föreläsare Susanne Walström, fotograf

25/11: Utsikt inåt

Jag är dokumentärfotograf, men i de egna projekten ägnar jag mig åt att undersöka existentiella frågor genom personliga betraktelser av mänskliga tillstånd och tillvarons gåtfullhet.

Föreläsare Thomas Wågström, fotograf

2/12: Trovärdigheten som fotograf

Trettiofem år som dokumentärfotograf med långa projekt om Kosovo, romer, afganska flyktingar och nunnor. Hur omformar jag projekten till utställningar och böcker? Hur behåller jag trovärdigheten som fotograf?

Föreläsare Åke Ericson, fotograf

9/12: Om nödvändigheten att tala om Gaza

Samarbete som arbetsmetod. Jag har i fem böcker berättat om livet i Gaza.

En bild står aldrig ensam utan länkar till språk, objekt, ljud och dokument.

Föreläsare Kent Klich, fotograf

Programansvariga Eva Dahlman och

Denny Lorentzen

Tid Sex tisdagar; 4/11 och 11/11 kl. 12.30–14.15;

18/11–9/12 kl. 9.30–11.15

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252150

Historia/ Kulturhistoria

Stockholms historia 1

Det gamla Stockholm

Här skildras Stockholms historia över två terminer. Vi följer i del 1 stadens utveckling fram tills den moderna staden börjar växa fram, sekelskiftet 1800. Vi får inblick i stadsplanering från grundandet och utbredningen under 1600-talet, skråväsendets framväxt, borgmästarnas och rådmännens arbete, brottsligheten under stormaktstiden. Stockholm sätts också in i de storpolitiska sammanhangen, då Gustav Vasa ville bygga upp en stark stat med Stockholm som centralort.

19/9: Stockholms historia – de långa linjerna

Stockholms historia är på många sätt ihopkopplad med både Europas och Sveriges historia, särskilt rörande stadsplanering och arkitektur, vilket vi kan se i de långa linjerna från medeltiden till i dag.

26/9: Medeltidens Stockholm

Stockholms historia börjar före stadens grundande, eftersom det funnits människor här långt innan det blev en stad. Staden växer fram under 1200-talet och styrs under flera hundra år av borgmästare och råd.

10/10: Medeltidens myller och mötesplatser

Även om den medeltida staden inte var stor jämfört med i övriga Europa, så fanns det olika slags människor som behövde leva tillsammans i staden: de tyska köpmännen, de inhemska hantverkarna och stadens alla kvinnor.

7/11: Stockholm blir huvudstad

Under 1600-talet förändras staden med en stor expansion och byggandet av de många palatsen, samtidigt som även styret behöver förändras. Detta är sammanbundet med att Stockholm blir huvudstad under 1600-talet.

14/11: Brottsslingar och långväga resenärer under 1600- och 1700-talen

Till Stockholm kommer under 1600- och 1700-talen många människor, såväl brottsslingar som fredliga besökare. Spår efter dem finns i domböcker och reseskildringar som beskriver staden på annat sätt än de vanliga källorna.

21/11: Vardagsliv i frihetstidens Stockholm

Hur levde de vanliga stockholmarna under frihetstiden? De sökte sig t.ex. som köpmän till någon av handels societeterna. Ett nytt intresse växte också fram – nämligen att läsa böcker. Men de var dyra, svåra att få tag på – och ibland farliga!

Föreläsare Niklas Ericsson, fil.dr, Stockholms universitet

Programansvarig Ingela Karlsson

Tid Sex fredagar kl. 10.00–11.45: start 19/9

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252160

Skräck och monster

Oavsett om det handlar om film, tv-serier, böcker eller dataspel engagerar skräck och monster som aldrig förr. Men vad säger det enorma intresset för fiktiva världar, skräck och monster om vår moderna tid? Och hur gamla är egentligen våra monster? Det handlar om både en världshistorisk företeelse och en modern global trend, och berör frågan om vad som kännetecknar en människa och mänskligheten. Serien behandlar monsters frekventa förekomst inom historia, religion, musik, konst, litteratur och på film.

24/9: I mörkrets hjärta

– en resa genom skräck och monster i historien

Föreläsare Bo Eriksson, docent i historia, Stockholms universitet

1/10: Midgårdssormen, Fenrisulven, Hel och Surt – monster i den fornnordiska mytologin och deras betydelser

Föreläsare Sten Skånby, fil.dr i religionshistoria, Stockholms universitet

8/10: Skräck och monster i Tim Burtons filmkonst med musikalisk gestaltning av Danny Elfman

Föreläsare David Thyrén, fil.dr i musikvetenskap, Kungliga musikhögskolan

15/10: Monster och skräck i konsten

– från evolutionsdrivkraft till identitetssökande

Föreläsare Svetlana Svensson, fil.dr i konstvetenskap, Stockholms universitet

22/10: Vampyrer, sirener och dödligt lockande väsen – kvinnor som monster i litteraturen från Iliaden fram till våra dagar

Föreläsare Anna Cavallin, fil.dr i litteraturvetenskap, Stockholms universitet

29/10: Från Djungelboken till Motorsågsmassakern – vad är det som gör en film till skräckfilm?

Föreläsare Gunnar Rehlin, filmjournalist

Programansvariga Gunnel Gustafsson och Catherine Dahlström

Tid Sex onsdagar kl. 09.30–11.15: start 24/9

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252170

Historien är vi, och historien är nu

I Sverige har historiska perspektiv sällan väckt något stort intresse – ett modernt land som vårt är på väg mot framtiden, bort från en historia. Sedan 1990-talet har denna modernism fått ge vika för en historisk samhällssyn och världsbild. Hur skiljer vi mellan bruk och missbruk av historia? Vår tid efterfrågar allt oftare historiska lärdomar. Dessa utgår alltid från oss i eftervärlden som, ställda inför problem och vägval i nuet, vänder oss om efter historia för mening och orientering.

13/10: Historiens plats i kulturen, politiken, samhället och utbildningssystemet

Historien tränger sig på överallt. Begrepp och frågor behöver formuleras för att förstå historiens nutida attraktionskraft. Vilka är orsakerna till och verkningsarna av denna synvända mot historia?

20/10: Bruk och missbruk av historia

Historia var vetenskap och undervisning, idag brukar vi historia existentiellt, ideologiskt, moraliskt och politiskt. Hur skiljer det sig från det vetenskapliga? Vilka problem och konflikter finns?

27/10: Historiska lärdomar

Historien upprepar sig inte. Ställda inför problem vänder vi oss till historia för mening och orientering. Historiska lärdomar är framtidsinriktade. Vilka problem kan lärdomspektivet föra med sig?

Föreläsare Klas-Göran Karlsson, professor emeritus, Lunds Universitet

Programansvarig Kerstin Bjellerup

Tid Tre måndagar kl. 15.00–16.45: start 13/10

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252180

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Museer, kanon och kulturarv. Vilka bestämmer – och varför?

Trump eller museiintendenten? Vem bestämmer vilken historia som ska berättas på museer? Vad ska bli kanon? Serien handlar om grundläggande villkor för kulturarv och museer igår och idag, med tanke på svensk kanondiskussion och på Trumpadministrationens museipolitik.

3/11: Från sopa till kulturarv/kanon, och tvärtom

Vad menas med kulturarv och kanon? Vad ska samlas eller slängas? En samhälls- liksom en musei-fråga. Från backstuga till skrotbilar.

Föreläsare Stefan Bohman, f.d. chef Musikmuseet, Strindbergsmuseet, och Anders Björklund, f.d. chef Sjöhistoriska museet, Etnografiska museet

10/11: Vilka bestämmer vad som är kulturarv/kanon?

Vilka har tolkningsföreträde? En maktkamp för museer. Från Gustav II Adolf till Sverigedemokrater och Trump.

Föreläsare Stefan Bohman

17/11: Hembygd, nation eller globalism som kulturarv/kanon?

Vad menas med hembygd? Vilken identitet vill vi värna? Från Grythyttans hembygdsmuseum till Etnografiska museet.

Föreläsare Stefan Bohman och Lotten Gustafsson, professor i etnologi, f.d. chef Etnografiska museet

24/11: Industri – kulturarv/kanon eller inte?

Industri- miljöer, föremål och minnen på museer? Ett likvärdigt kulturarv/kanon? Från Almgrens siden- väveri till Ringhals, och industrisamhällets konst.

Föreläsare Stefan Bohman

1/12: Oetiska och kontroversiella kulturarv på museer

Stöldgoods och mänskliga kvarlevor. Kontroversiella historier som universellt problem. Från samekranier till totempåle eller African American museum.

Föreläsare Stefan Bohman och Anders Björklund

8/12: Vad är äkta?

Hur bestäms vad som är "äkta" i kulturarv/kanon. Och varför? Vilken historia är den "sanna"? Från Strindbergs lägenhetsgolv till etablerad konst.

Föreläsare Stefan Bohman och Görel Cavalli Björkman, professor, f.d. forskningschef National- museum

Programansvariga: Stefan Bohman och Inga Ullén

Tid Sex måndagar kl. 12.30–14.15: start 3/11

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252190

Paradiset – vår längtans trädgård

Idén om paradiset och dess trädgård är evig.

Dess trådar leder tusentals år bakåt och blir en skimrande väv av fantasi och fakta. Paradiset kan ses som ett lyckligt idealtillstånd bortom tid och rum. I vår längtan återskapar vi det ständigt som små pocketparadis där drömmen om den perfekta platsen och livet kan ta form. Men paradiset som idé innefattar så mycket mer. Det är ett finger- avtryck av människan och tiden. Följ paradiset genom religion, konst, filosofi, resor, litteratur och humor.

3/11: Paradisets ursprung – religion och etymologi

Det första spåret finner vi i den sumeriska berättelsen om Dilmuns trädgård som sedan vandrat genom tid och kultur. Träd, frukt och orm återfinns i alla. Orden berättar om den kultur platsen uppstod i.

10/11: Världens alla Paradis

Paradisträdgården finns i de flesta kulturer. Oasen, den persiska örtmattan, klosterträdgården, 17–1800-talens ordnade natur eller litterära landskap och målningar som visar tidens syn på paradiset.

17/11: Var ligger Paradiset?

Drömmen om att finna paradiset på jorden har fått människor att segla ut i det okända – trots tvivel och rädsla. Vi följer med på några av dem som paradiset följresenärer.

24/11: Det förlorade och återskapade Paradiset

Vi har alltid försökt återskapa det förlorade paradiset på jorden – t.ex. som botaniska träd- gårdar, folkhem, kurorter, utopier som Mores *Utopia* och Miltons förlorade paradiset och i våra trädgårdar och hem.

1/12: Vantrivsel i Paradiset

Vantrivsel förknippas sällan med paradiset. Vad händer med oss när vi tror att vi återskapat para- diset? Drabbas vi av de uppfyllda önskningarnas förbannelse? Blir paradiset då ett helvete vi vill fly?

8/12: Vad gör vi med det Paradis vi har?

Paradisberättelserna sätter fingret på frågor vi brottas med: Vilka vi är, hur vi kom hit och vart vi är på väg. Lika viktig är frågan om ansvaret för vår egen världs paradiset och dess framtid.

Föreläsare Elisabeth Svalin Gunnarsson, kulturvetare, författare

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Sex måndagar kl. 12.30–14.15: start 3/11

Avgift 950 kr. Avgiften avser deltagande på plats samt inspelning

Arrangemang nummer 252200

Avgift 735 kr. Endast inspelning
Arrangemang nummer 252201

Konst

Utställningar som verktyg för samhällsutveckling

29/9: Internationella konst- och industriutställningar efter europeiskt mönster
Exposéer över vad Sveriges industri kunde åstadkomma och spektakulära byggnader och paviljonger. *Stockholmsutställningarna* (1866 och 1897), *Baltiska utställningen i Malmö* (1914) samt *Jubileumsutställningen i Göteborg* (1923)
Föreläsare Martin Rörby, fil.dr i arkitekturhistoria

6/10: Föreningen Svensk Form 180 år
Idag fyller världens äldsta designorganisation Svenska Slöjdföreningen/Svensk Form 180 år. Föreningen har en lång historia som en viktig förändringsaktör med skrifter som *Vackrare vardagsvara* (1919) och *Acceptera* (1931) samt banbrytande utställningar som *Hemutställningen* på Liljevalchs 1917, *Stockholmsutställningen 1930* och *H55 i Helsingborg*.
Föreläsare Mats Widbom, arkitekt, tidigare vd Svensk Form

13/10: Världsutställningar som arenor för framtidstro

Världsutställningarna har sedan starten i London 1851 samlat nationella identitetsbyggen som lyfter fram modernitet, samhällsutveckling och tekniska framsteg. Typiskt är de visuellt anslående byggnaderna som upprättas på området genom ny innovativ arkitektur.
Föreläsare Mats Widbom, arkitekt, tidigare medlem i Sveriges nationalkommitté för världsutställningen 2000 i Hannover och World Expo 2020 i Dubai

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Tre måndagar: 29/9 kl. 15.00–16.45 samt 6/10 och 13/10 kl. 12.30–14.15

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252210

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Aktuellt inom konst och design

I höst besöker vi de aktuella utställningarna på Nationalmuseum, Moderna museet, Waldemarsudde och Thielska galleriet och hinner även se några intressanta verk ur museisamlingarna.

Nationalmuseum 7, 8, 9 oktober

Hanna Hirsch Pauli – konsten att vara fri

I den aktuella utställningen om Hanna Hirsch Pauli visas mer än 120 verk tillkomna under en period av mer än 60 år – från de berömda målningarna från Paulis genombrott på 1880-talet till symbolistiska landskap, självporträtt och porträtt av hennes familj.

I samlingarna ser vi fler konstnärer ur Paulis krets, som Eva Bonnier och Carl och Karin Larsson och går sedan framåt i tiden till två tongivande kvinnor, Märta Måås Fjetterström och Estrid Ericson, som gjort stort avtryck inom svensk design och konsthantverk.

Moderna museet 14, 15, 16 oktober

Britta Marakatt-Labba – där varje stygn andas

Moderna museets aktuella utställning presenterar den samiska konstnären Britta Marakatt-Labba. I broderier, grafik, installationer och skulpturer lyfter hon fram samiskt liv, kultur och historia men också koloniala övergrepp och hur hon ser naturen hotad av exploatering.

Dessutom upptäcker vi ett urval av museets nyförvärv till samlingarna och det klassiska verket Monogram (Geten) av Robert Rauschenberg.

Waldemarsudde 21, 22, 23 oktober

Rackstadkolonin – stämningsmåleri, konsthantverk och design

Waldemarsuddes aktuella utställning presenterar konstnärskolonin som bildades vid sjön Racken i Värmland runt sekelskiftet 1900. Flera konstnärer och hantverkare som bland andra Gustaf Fjæstad, Maja Fjæstad, Christian Eriksson, Björn Ahlgrenson startade konstnärskolonin. De skapade allt från stämningsfulla landskap och porträtt till banbrytande konsthantverk och textilkonst.

Vi ser även konst och designföremål av Ferdinand Boberg, Carl Malmström och av prins Eugen själv.

Thielska galleriet 4, 5, 6 november

Det ljuva livet

Thielska fyller 100 år och firar med en tematisk utställning som fokuserar på olika underhållningsformer i det tidiga 1900-talets konst som karnevaler, fester och maskerader, nattliv på caféer, varietéer, kapplöpningar, cirkus och dans.

Verk ur museets samlingar av t.ex. Eugène Janssons och Henri de Toulouse-Lautrec kompletteras med intressanta inlån. Urvalet sträcker sig fram till

1925 då Thielska palatset med samlingen blev ett museum.

Föreläsare och producent för serien

Helén Hallgren Archer, intendent

Programansvarig Eva Elfgrén

Avgift 1 000 kr

Entréavgifter tillkommer. Endast kortbetalning på museerna.

Tid

Fyra tisdagar, start 7/10

- Grupp 1 kl. 12.00–13.30
Arrangemang nummer 252220
- Grupp 2 kl. 14.30–16.00
Arrangemang nummer 252225

Fyra onsdagar, start 8/10

- Grupp 1 kl. 12.00–13.30
Arrangemang nummer 252230
- Grupp 2 kl. 14.30–16.00
Arrangemang nummer 252235

Fyra torsdagar, start 9/10

- Grupp 1 kl. 12.00–13.30
Arrangemang nummer 252240
- Grupp 2 kl. 14.30–16.00
Arrangemang nummer 252245

Litteratur

Litterär scen

På höstens litterära scen blandar vi svensk skönlitteratur med sakprosa och isländska fyllbultar. Nya samtalsledare är Margareta Petersson, förläggare och initiativtagare till Stockholm Literature, och Nils Håkanson, författare och översättare, medan Lotta Olsson och Svante Weyler är gamla samtalsbekanta på vår scen.

2/10: Therese Bohman romandebuterade 2010 med *Den drunknade*. I fjol kom hennes femte roman *Sanningsberget* som utspelar sig i hennes barndoms Kolmården. Hon har fått en rad utmärkelser, däribland tidningen VI:s litteraturpris. Lotta Olsson leder samtalet.

9/10: Svante Weyler talar med **Maja Hagerman** som har levandegjort Sveriges historia i hittills nio böcker, från Augustprisbelönade debutboken *Spåren av kungens män* 1996 till nyutkomna *Botvid – den förste svensken*.

16/10: Margareta Petersson samtalar med **Aris Fioletos** som skrivit och belönats för en rad skönlitterära och vetenskapliga verk sedan debuten 1991. Senast kom *Solar plexus*, om en författare och hans kropp.

23/10: Tony Samuelsson blev förra årets Augustpristagare med romanen *Kungen av Nostratien*. Han har gett ut ett tiotal romaner sedan debuten 1989 och arbetar även som kulturjournalist. Svante Weyler leder samtalet.

6/11: Lotta Olsson talar med **Magnus Västerbro** som efter genomslaget med *Pestens år* fortsatt locka läsare med farsoter, hunger och tyranni. *Svälten* fick Augustpriset 2018. I år kommer *Kärlekens tid. Dröm och verklighet under två tusen år*.

13/11: John Swedenmark är essäist, redaktör och översättare från isländska, riddare av isländska Falkorden och mottagare av presidentens översättarpris Ordstir. Nils Håkanson är vägvisare på denna irrfärd genom isländsk litteraturs superi.

Programansvariga Joachim Forsgren och Ulla Kindenberg

Tid Sex torsdagar kl. 9.30–11.15, start 2/10. Obs! Uppehåll 30/10

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252250

Shakespeare on/in love

“Love is not love/Which alters when it alteration finds”, wrote William Shakespeare in the famous *Sonnet 116*, suggesting here that love is a constant emotion unaffected by change. But what *was* the concept of “love” at the end of the sixteenth century? Given in English, the lectures show how ideas of love and sexuality manifest themselves in Shakespeare’s poetry, in the sonnets and in some of the plays. The series will be followed by two study circles around the material from the lectures.

25/9: Love and Marriage at the End of the 16th Century

2/10: The Desires of the Flesh

9/10: Love Between Men, “the Young Man”

16/10: Jealousy and Betrayal

23/10: Disgust and Despair

Föreläsare Catherine Dahlström, docent i engelsk litteratur, Stockholms universitet

Programansvariga Ingela Karlsson och Helga Messel

Tid Fem torsdagar 11.45–13.30: start 25/9

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252260

► *Obs! Föreläsningsserien följs av två studiecirkelar, se sida 54.*

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Musik

Sex nationalikoner som gick över gränsen

Några var visdiktare eller "musikaliska" författare, några var tonsättare i nära samarbete med poeter. Alla formades av sitt hemlands kultur, men sprängde både sociala och konstnärliga normgränser och nådde internationell ryktbarhet. Genom allas konstnärskap sveper frihetens vindar, ofta med en stark närhet till naturen. Hur formades och utvecklades dessa banbrytande ord- och tonkonstnärer? Vilka spår har de satt i eftervärlden och i svensk kultur?

- 24/9: Robert Burns (Skottland)**
– romantikens rebelliske förryttare
- 1/10: Walt Whitman (USA)**
– naturbarnet som famnade allt
- 8/10: Kurt Weill (Tyskland)**
– satir och skönsång från Berlin till Broadway
- 15/10: Félix Leclerc (Kanada)**
– naturfilosofen som erövrade Paris
- 22/10: Antonio Carlos Jobim (Brasilien)**
– bossanovans skapare
- 29/10: Tove Jansson (Finland)**
– lust och längtan i väntan på katastrofen

Föreläsare Johanna Broman Åkesson, fil.dr i musikvetenskap, Stockholms universitet
Programansvarig Anita Kruckenberg
Tid Sex onsdagar kl. 15.00–16.45: start 24/9
Avgift 1 050kr. Avgiften avser deltagande på plats samt inspelning.
Arrangemang nummer 252280

Avgift 840 kr. Endast inspelning.
Arrangemang nummer 252281

Levande jazzhistoria – de stora musikalkompositörerna och jazzen

Vi låter jazzhistorien speglas genom musikernas mästare och hur deras kompositioner har blivit evergreens med ständigt nya tolkningar av jazzmusiker genom åren. Ulf Johansson Werre leder en instruktiv resa in i jazzens värld med berättelser, musikexempel och analyser från flygeln och trombonen. Vid två tillfällen bjuder han in en gäst som han samtalat och spelat med.

- 29/9: George Gershwin**
6/10: Richard Rogers
13/10: Irving Berlin
20/10: Vernon Duke
27/10: Jerome Kern
18/11: Hoagy Carmichael

Föreläsare Ulf Johansson Werre, jazzmusiker, med.dr.h.c, Uppsala universitet
Programansvarig Anita Kruckenberg
Avgift 950 kr

- Tid** Fem måndagar, 29/9-27/10, tisdag 18/11
- Grupp 1 kl. 10.00–11.45
Arrangemang nummer 252290
 - Grupp 2 kl. 12.30–14.15
Arrangemang nummer 252295

Puccinis Tosca på Folkoperan

Följ med, se och hör ett av operalitteraturens mästerverk, Giacomo Puccinis *Tosca* på Folkoperan! En förmodligen spännande uppsättning av en spännande regissör och med unga, begåvade sångare i rollerna. Några dagar före föreställningen ges en introduktionsföreläsning om operan, dess kompositör och dess tid.

2/10: Puccini och Tosca, introduktion

En thrillerartad opera som utspelar sig i en tid av politisk oro och krig. I centrum står operasångerskan Floria Tosca, hennes älskade, konstnären och frihetskämpen, Mario Cavaradossi och den grymme, maktfullkomliga polischefen Scarpia. En gastkramande närstudie av passion, maktmissbruk, uppror och skräck. Ett dödligt drama med operasångerskan Tosca och Puccinis makalöst vackra musik i centrum.

Föreläsare Stefan Bohman, docent i museologi, Umeå universitet, tidigare chef för Musikmuseet
Tid Torsdag 2/10 kl. 09.30–11.15
Lokal Norrmalmskyrkan, Norrtullsgatan 37

9/10: Operaföreställning Tosca

Regi Erik Stubø
Sångare Denise Beck, Elisabeth Meyer, Per Lindström, Marcus Jupither, Peter Kajlinger m.fl.
Dirigenter Henrik Schaefer/Daniela Musca
Tid Torsdag 9/10 kl. 19.00
Lokal Folkoperan, Hornsgatan 72

Programansvariga Britt Olofsdotter och Stefan Bohman

Avgift 560 kr, introduktionsföreläsning samt föreställning. Obs! att operabiljetten inte kan avbokas efter den 11 september.
Arrangemang nummer 252300

Pop och rock

Sedan 1950-talets stora genombrott har pop- och rockmusiken fascinerat såväl musiker som den breda publiken. Varmt välkommen att hänga med på en musikhistorisk orientering om pop och rock-musikens utveckling internationellt och i Sverige, från "Rock Around the Clock" till idag!

5/11: 1950-talet – pop och rockmusiken etableras

Big Mama Thornton, Elvis Presley, Bill Haley, Owe Thörnqvist, Rock-Olga, Little Gerhard

12/11: 1960-talet – nya trender och British Invasion

Beach Boys, The Beatles, The Rolling Stones, Bob Dylan, Hep Stars, Mascots

19/11: 1970-talet – panoramaöversikt

ABBA, Bee Gees, Led Zeppelin, David Bowie, Blå Tåget, Ebba Grön

26/11: 1980-talet – nyorientering

Kate Bush, Kraftwerk, Prince, Madonna, Carola, Herreys

3/12: 1990-talet – europop, grunge och revival

Roxette, Ace of Base, Denniz PoP, Max Martin, Nirvana, Oasis

10/12: 2000-talet – axplock från ett smörgåsbord

Britney Spears, Taylor Swift, Zara Larsson, Benjamin Ingrosso

Föreläsare David Thyrén, fil.dr, Kungl. musik-högskolan

Programansvariga Ingela Karlsson och Gunnel Gustafsson

Tid Sex onsdagar kl. 10.00–11.45: start 5/11

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252310

1800-talets och romantikens musik

1800-talet är den romantiska musikens epok – en tid då upplysningstidens dyrkan av förnuftet ersätts med individuella känslor, bilder och drömmar. Men 1800-talets musik är också mycket annat. Det är tiden för de stora virtuoserna och folkrörelserna, tiden för operan som verktyg för frihetskamp, tiden för nationella uppvaknanden och för nya klangliga möjligheter i föreningen av litteratur, bildkonst och musik.

6/11: Från wienklassicism till romantik

Romantiska drag i musiken kan vi ana redan på Haydns och Mozarts tid – men kanske inte alltid där vi väntar oss.

13/11: Romantiken i musik och bildkonst

Hur uttrycker man egentligen vandrarens ensamhet och "långtans blå blomma" i musik? Kan musik vara känslösam utan att vara sentimental?

20/11: Ett nytt musiklandskap

Nya arenor och ny musik uppstår i borgerliga salonger, på teaterscener, i cirkusmaneger och konserthus.

27/11: Tonsättarna och nationalismen

Musik skapas för att förstärka egna nationella identiteter – och i jakten på det exotiskt annorlunda.

4/12: Realism, impressionism och symbolism

Efter 1800-talets mitt växlar tyngdpunkten från romantikens drömmar till det handfast verklighets-nära – för att därefter åter försöka gestalta und-flyende stämningar och uttryck för det under-medvetna.

11/12: 1800-talets musik i Skandinavien

Är 1800-talets musik i Skandinavien bara periferi? Tål den att mätas mot strömningarna på kontinenten, och hittar vi i så fall ett "skandinaviskt ljus" i musiken liksom i bildkonsten?

Föreläsare Måns Tengnér, musikvetare, musikjournalist m.m.

Programansvarig Monika Hammar Granberg

Tid Sex torsdagar kl. 09.30–11.15: start 6/11

Avgift 1 050 kr. Avgiften avser deltagande på plats samt inspelning.

Arrangemang nummer 252320

Avgift 840 kr. Endast inspelning.

Arrangemang nummer 252321

Mångvetenskap

Om tiden

Föreläsningsserien handlar om begreppet tid som det uppfattas av olika vetenskaps- och livsområden under olika tidsepoker och olika kulturkretsar. Tiden diskuteras också ur den enskilde människans perspektiv, relationer-hälsa-arbete och intressen.

19/9: "Tio tankar om tid" – och sedan?

Olika tidsperspektiv berörs: individuella och kollektiva, mänskliga och fysikaliska, flyktiga och eviga. Föreläsningen utmynnar i sambanden mellan inställningar till tid respektive kunskap.

Föreläsare Bodil Jönsson, fysiker, professor emerita i rehabiliteringsteknik, Lunds universitet

24/9: Vilket är Tidens sanna natur?

Många tänkare i olika discipliner som fysiker och religionsforskare har funderat på och kommit fram till olika svar. Vem har rätt? Föreläsningen diskuterar olika teorier i rådande samhällsperspektiv.
Föreläsare Gustav Källstrand, fil.dr i idéhistoria, Nobelmuseet

1/10: Om tidsordningen i kaos – finns den?

Vårt tidsbegrepp ger oss möjlighet att hantera rörelser och förändringar på ett begripligt sätt. Men vilka svårigheter leder tidsordnandet till? Kan man se tiden som väsentligen en mänsklig uppfinning?
Föreläsare Bengt Gustafsson, professor emeritus i teoretisk astrofysik, Uppsala universitet

8/10: Upprepning eller apokalyps?

Olika tankar om tid och tidens natur både samsas och konkurrerar med varandra i religiösa världsbilder – den återkommande, cirkulära tiden respektive den tid som börjar med skapelsen och som avslutas med apokalypsen.
Föreläsare Sten Skånby, fil.dr i religionshistoria, Stockholms universitet

15/10: Överensstämmelsens ögonblick

Föreläsningen behandlar Prousts *På spaning över den tid som flytt* med fokus lagt på "Den återfunna tiden" (vol. VII), i dialog med de mytologiska förlagor som Prousts poetik utvecklar.
Föreläsare Anna-Lena Renqvist, fil.dr i kontinental filosofi, Södertörns högskola

22/10: Min tid i världen – då – nu – sedan

I både dramatiken, psykologin och inte minst våra egna liv är förmågan att hantera såväl den förflutna tiden som nutiden och framtiden viktiga teman. Hur tar jag själv tillvara tiden för att må bra och få tid för det meningsfulla?
Föreläsare Willmar Sauter, professor emeritus i teatervetenskap, Stockholms universitet och Helga Messel, beteendevetare/programansvarig Senioruniversitetet

Programansvariga Helga Messel och Siv Leth

Tid Fem onsdagar och en fredag (19/9)
 kl. 12.30–14.15: start 19/9

Avgift 950 kr. Avgiften avser deltagande på plats samt inspelning.

Arrangemang nummer 252330

Avgift 735 kr. Endast inspelning.

Arrangemang nummer 252331

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Framtidens mat – framtidens klimat

Vad vi äter idag – hur påverkar det vår jord? Vad bör vi äta för att planeten och vi själva ska må bra? Serien utgår från dagens situation och ger förslag för en hållbar framtida livsmedelsförsörjning utifrån olika vetenskaper och perspektiv, såväl individuellt som på system- och företagsnivå.

2/10: Varför vi bör bli filosofiska foodies

Att bli filosofisk foodie innebär att kunna glädjas åt maten och samtidigt veta att valen vi gör i butiken påverkar världens djur, människor och klimat.
Föreläsare Henrik Lagerlund professor i filosofins historia, Stockholms universitet, författare till *Matens filosofi*

9/10: Hur ska vi äta för att rädda klimatet?

Föreläsningen handlar om hur livsmedelsproduktionen påverkar miljön, vilka matval som har störst klimatavtryck och hur vi kan anpassa våra kostvanor för en mer hållbar framtid.
Föreläsare Elin Röös, forskare, universitetslektor, Sveriges lantbruksuniversitet

16/10: Framtidens bönder, djur och grödor

En hållbar matproduktion är viktig för att nå klimat- och miljömålen. Men vilka vägar finns för att skapa goda förutsättningar för lantbruket att minska klimatpåverkan och främja biologisk mångfald?
Föreläsare Karin Lexén, generalsekreterare Naturskyddsföreningen

23/10: I huvet på en hållbarhetschef

Stora företag har ofta en miljö- eller hållbarhetschef med ansvar att minimera klimatavtrycket i produktions- och transportkedjan. Här möter vi en hållbarhetschef som varit ett känt namn i politiken.
Föreläsare Åsa Domeij, hållbarhetschef, Axfood, tidigare riksdagsledamot, agronom

30/10: Hållbar fabriksmat?**Från dåtid via nutid till framtid**

Frågan är om storskalig matproduktion är ett problem. Eller är den snarare en förutsättning för framtida hållbar matproduktion? Livsmedelsindustrins historia förser oss med viktiga lärdomar.
Föreläsare Andreas Håkansson, docent i livsmedelsteknik, Lunds tekniska högskola (LTH), Lunds universitet, författare

Programansvariga Lisa Öberg och Siv Leth

Tid Fem torsdagar kl. 12.30–14.15: start 2/10

Avgift 800 kr. Avgiften avser deltagande på plats samt inspelning

Arrangemang nummer 252340

Avgift 600 kr. Endast inspelning

Arrangemang nummer 252341

Naturvetenskap

Sant, falskt eller konstigt?

Vi belyser vetenskapliga sanningar och osanningar – även oanade sådana – inom det naturvetenskapliga området.

22/9: Fakta, alternativa fakta och faktaresistens i naturvetenskap

Kan man lita på professorer, korrelationer, naturlagar och kommissioner? Kan verkligheten överträffa dikten? Exempel från föreläsarens egen erfarenhet.

Föreläsare Göran Grimvall, professor emeritus, teoretisk materialfysik, Kungliga Tekniska högskolan

29/9: Från partiklar till artiklar

Från CERN till DN: Hur en doktor i partikelfysik blir vetenskapsjournalist och vetenskapsredaktör på DN.

Föreläsare Maria Gunther, vetenskapsredaktör på Dagens Nyheter

6/10: Naturvetenskapliga fenomen illustrerade med kända konstverk

Regnbågar, halofenomen, blixtrar, speglingar, solkatter, fullmånar, blånande berg och mycket annat illustreras med verk av Caravaggio, Rubens, Constable, van Gogh, Manet, Hopper, Bauer m.fl.

Föreläsare Göran Grimvall

Programansvarig Gunnar Benediktsson

Tid Tre måndagar kl. 15.00–16.45: start 22/9

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252350

Till havs!

Om sjöfartens villkor – ekonomiskt, historiskt och in i framtiden. Vad händer idag med transporter av nödvändiga varor över världshaven och hur påverkas samarbetet mellan länder och företag i tider av krig och motsättningar? Om stora fartyg med värdefullt gods på långa transportvägar. Hur påverkas trafiken när kanalerna hamnar i skottgluggen för konflikter och herravälde? Framtiden kräver miljöanpassning. Vad händer på designfronten och kan fartygen utformas på ett smartare sätt? Vi får en historisk tillbakablick på de förutsättningar som skapat dagens omfattande handelssjöfart.

2/10: Sjöfartens utmaningar

Stora, starka fartyg trafikerar långa transportvägar; ryggraden i världshandeln. Vilka intressen sätter gränser för utvecklingen? Om kommersiella,

tekniska och logistiska utmaningar för handelsjöfarten i världen.

Föreläsare Johan Woxenius, professor i sjöfartens transportekonomi och logistik, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

9/10: Handelssjöfartens historia

Det började med segelfartygen. Om hur världen upptäcktes och erövrades.

Föreläsare Fredrik Blomqvist, intendent, Sjöhistoriska museet

16/10: Varför ser fartyg ut som de gör?

Erfarenheter från några fartygsprojekt. Designutmaningar.

Föreläsare Magnus Forsberg, chef Fartygsdesign, Research Institutes of Sweden (RISE)

Programansvarig Ia Envall

Tid Tre torsdagar kl. 09.30–11.15: start 2/10

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252360

En värld i förändring

Vetenskapens och teknikens historia på ett levande och lättillgängligt sätt. Första tillfället baserar sig i huvudsak på exempel ur boken *Genombrott – framsteg som format våra liv* med fokus på 1900-talets viktigaste genombrott. Under det andra tillfället får vi veta mer om hur litium, universums äldsta och lättaste metall påverkar våra liv och samhällen idag; elbilar, mobiltelefoner, datorer och drönare – men också läkemedel mot bipolär sjukdom – inget av detta skulle fungera utan litium.

6/10: 1900-talets viktigaste genombrott

Hur nära var det att elbilen slagit igenom för hundra år sedan? Är det sant att penicillinet var avgörande för andra världskrigets utgång och vad gjorde vi utan telefonen? Här får vi ta del av några av 1900-talets stora genombrott och hur de kom till.

13/10: Litium – metallen som förändrat världen

Litium upptäcktes på Utö i Stockholms skärgård. Där börjar också detta föredrag om metallen, medicinen och människorna bakom ett av världens mest aktuella, svårtyglade och gåtfulla ämnen.

Föreläsare Eva Krutmeijer, vetenskapsjournalist, författare

Programansvariga Britt Olofsdotter och Margareta Renström Lindhe

Tid Två måndagar kl. 15.00–16.45: start 6/10

Avgift 320 kr

Arrangemang nummer 252370

AI i mänsklighetens tjänst eller en tigerunge?

AI förändrar vårt samhälle i ett rasande tempo. Efter att i två tidigare serier ha beskrivit konkreta tillämpningar av AI inom specifika sektorer lyfter vi nu blicken till ett mer generellt nutida och framtida perspektiv på omvärlden. Hur kan AI förväntas påverka när det gäller klimat och energiförsörjning, brottslighet, nyhetsflöde, normer, etik och integritet? Vågar vi lita på AI och hur är det med dess förmåga att tänka? Potentiella samhällsutmaningar och risker med AI bör fortsatt bevakas. Programmet är helt fristående från serierna VT-24 och HT-24.

3/11: Vilken typ av AI sprids snabbt och vilken sprids långsamt?

Vilken typ av AI som kommer att spridas snabbare än andra typer går att förutsäga. Här beskrivs hur, vilken typ det gäller, och vad detta betyder för samhället och för de som reglerar våra marknader. *Föreläsare* Pontus Strimling, forskningsledare, Institutet för Framtidsstudier, adjungerad professor, Institutet för analytisk sociologi, Linköpings universitet

10/11: AI inom brottsbekämpning

Våra digitala fotspår skapar enorma datamängder som kan insamlas och analyseras i brottsutredningar. Men också de kriminella blir alltmer digitaliserade. Om svårigheter, framgångar och bakslag. *Föreläsare* Stefan Axelsson, professor i digital forensik, Institutionen för data- och systemvetenskap, Stockholms universitet

17/11: Desinformation och AI – hotet vi själva uppfann

Vad händer när vem som helst kan få att säga vad som helst – på video? Här utforskas hur AI suddar ut gränserna mellan fakta och fiktion, och hur vi kan försvara oss mot AI-genererad desinformation. *Föreläsare* Sebastian Öberg, forskare, Cyberförsvar och ledningsteknik, FOI

24/11: Klimat och energiförsörjning – om AI och framtidens resurser

Den ökande användningen av AI kräver stora datahallar som i sin tur slukar enorma mängder el. Samtidigt kan AI användas för att effektivisera elanvändningen. Kan balansen bli positiv för klimatet?

Föreläsare Victor Galaz, docent i statsvetenskap, Stockholm Resilience Center, Stockholms universitet

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

1/12: Kan AI tänka?

Mänskligt tänkande omfattar många komponenter. Varje AI-system är specialiserat till ett snävt område. Ganska lite tyder på att artificiell intelligens kommer att bli lika mångsidig som den mänskliga. *Föreläsare* Peter Gärdenfors, professor i kognitionsvetenskap, Lunds universitet

8/12: Hur ska samhället förhålla sig till AI?

AI erbjuder stora möjligheter men väcker samtidigt frågor om etik och integritet. Är det möjligt att balansera positiva och negativa effekter vid implementering, och hur ska man i så fall göra? *Föreläsare* Mattias Wiggberg, docent, Digital transformation och AI, Kungliga Tekniska högskolan

Programansvariga

Ia Envall och Inger Florin

Tid Sex måndagar kl. 15.00–16.45: start 3/11

Avgift 950 kr. Avgiften avser deltagande på plats

samt inspelning.

Arrangemang nummer 252380

Avgift 735 kr. Endast inspelning.

Arrangemang nummer 252381

Matematik i samhällsbyggande, fysik och medicin

Omkring oss används matematik för att förstå sammanhang och planera aktiviteter: t.ex. transplantationsdonatorkedjor; hur smitta kan spridas exponentiellt; hur rymdfarkosten ska kunna nå en viss komet. Till allt detta utvecklas matematik. Ibland har nya matematiska idéer lett till kontroverser.

Föreläsningarna är huvudsakligen populärvetenskapliga men med lite djupdykningar i den använda matematiken.

3/11: Exponentiell tillväxt

Det är vanligt förekommande i naturvetenskap, teknik och andra områden, men vad är det egentligen, var dyker det upp och hur modelleras det matematiskt?

Föreläsare Mats Wallin, professor i teoretisk fysik, Kungliga Tekniska högskolan

10/11: Hur vi bygger bättre samhällen med matchningsteori

Kan man öka antalet transplantationer? Eller sannolikheten för flyktingar att etablera sig på arbetsmarknaden? Det går om man tar hjälp av grafteori, heltalsoptimering och maskininlärning. *Föreläsare* Tommy Andersson, professor i nationalekonomi, Lunds universitet

17/11: Matematiska kontroverser

Föreläsningen utforskar några som skakat den matematiska världen – från Hipposos avslöjande av de irrationella talen till Cantors chockerande upptäckt av oändligheter i olika storlekar.

Föreläsare Emelie Reuterswärd, matematikbloggare, gymnasielärare och läromedelsredaktör

24/11: Smittspridningsmodellering

Vi studerar modeller för hur en smitta sprids i en population och vilken effekten blir av preventiva åtgärder. Vi kopplar även modellerna till data från smittoutbrott.

Föreläsare Tom Britton, professor i matematisk statistik, Stockholms universitet

1/12: Rymdnavigation

Hur hittar man i rymden och hur hamnar man där man vill? Varför tar man ofta omvägar på flera år istället för att bara fara rätt till målet? Här behövs allt från äldsta matematik till senaste teknik!

Föreläsare Anders Eriksson, fil.dr i rymdfysik, Institutet för rymdfysik (IRF), Uppsala

8/12: Radiologi

Visualisering av bilder från datortomografi och magnetkamera involverar mycket matematik vilken utvecklas hela tiden.

Föreläsare Bengt Nielsen, fil.dr i fysik, tidigare forskningschef GE Healthcare

Programansvarig Harry Leino

Tid Sex måndagar kl. 15.00–16.45: start 3/11

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252390

Teknologiska visioner

Finns det teknologier som kan innebära omvälvande förändringar i en nära framtid? Kvantdatorer bygger på kvantmekaniska fenomen vilket kan lösa vissa typer av problem snabbare. Fusionskraftverk ska generera stora mängder basenergi för att ersätta de fossila energikällorna. Med artificiell fotosyntes kan energirika råmaterial skapas direkt med solljus utan att först behöva generera elektricitet.

5/11: Kvantdatorer och annan kvantteknologi

System som lyder kvantfysikens lagar kan nu kontrolleras så väl att de utnyttjas i en ny typ av datorer och annan teknologi. Vi går igenom hur kvantdatorer konstrueras och vad de kan användas till.

Föreläsare Anton Frisk, Kockum, docent i tillämpad kvantfysik, Chalmers tekniska högskola

12/11: Fusionsenergi – kommer de nya satsningarna att påskynda utvecklingen?

Den globala satsningen på fusionsenergi har radikalt ökat de senaste åren. Privata företag provar nu nya idéer i rekordfart. Hur fungerar fusion och börjar vi äntligen närma oss målet?

Föreläsare Jan Scheffel, professor emeritus i plasmafysik, Kungliga Tekniska högskolan

19/11: Artificiell fotosyntes – att skapa energirika ämnen från luft och vatten med hjälp av solljus

Gröna växter omvandlar koldioxid och vatten till energirika ämnen med hjälp av solljus. Kan vi på motsvarande sätt skapa framtidens förnybara bränslen och material utan växternas hjälp?

Föreläsare Leif Hammarström, professor, Institutionen för kemi, Uppsala universitet

Programansvarig Göran Tengstrand

Tid Tre onsdagar kl. 12.30–14.15: start 5/11

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252400

Då blev Sverige modernt

Bilbältet, mobiltelefonin, låglöddrande tvättmedel och Stålverk 80 – alla är de exempel på hur teknik förändrat vårt land i stort som smått. Från andra världskrigets slut till millennieskiftet gick Sverige från jordbrukssamhälle till avancerad industrialisation. Vetenskapsjournalisten och författaren Erik Mellgren berättar om framgångar och bakslag med sin bok *Då blev Sverige modernt* som utgångspunkt.

6/11: Jetålder

Med krigsårens erfarenheter i minnet vill Sverige värna oberoendet. Elförsörjningen stärks, Närkes oljeskiffrar ses som trygg energikälla och försvaret ska få moderna jetflygplan.

13/11: Folkhemstid

Svenskarnas bostadsstandard förbättras snabbt under femtiotalet, tvättmaskiner ersätter bykgrytor och bilismen ökar. Med energiförsörjning som täckmantel förbereds svenska kärnvapen i hemlighet.

20/11: Rekordåren

På sextiotalet växer industrin snabbt, våra skeppsvarv är modernast i världen, svenska lok kör ifrån amerikanska på deras hemmaplan och våra datorer slår jätten IBM i prestanda. Framtiden verkar ljus.

27/11: Kristid

Oljekris, varvskris, stålkris. Under sjuttiotalet avlöser nedläggningar och räddningspaket varandra. Samtidigt föds framtida framgångar som mobiltelefoni och industrirobotar.

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

4/12: Omställning

Under åttiotalet kämpar gamla basindustrier för sin överlevnad medan Losec är på väg att bli världens mest sålda läkemedel. Nya järnmalmskolor är medicinen som räddar LKAB.

11/12: Framtidshopp

Internet växer snabbt i betydelse under nittioalet. Stora projekt som Öresundsbron och snabbtåget X2000 lever vidare långt efter millennieskiftet.

Föreläsare Erik Mellgren, vetenskapsjournalist och författare

Programansvariga Lars Nilsson

och Britt Olofsdotter

Tid Sex torsdagar kl.15.00–16.45: start 6/11

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252410

Mark och människor – naturresurser och hushållning i Sverige från istid till nutid

Människor har baserat sin försörjning på resurser från skogs- och odlingslandskapet i många tusen år. Den här föreläsningsserien berättar historien hur jakt och insamling gradvis ersätts av odling och boskapsskötsel, hur nyttjande av markerna förändras genom användning av nya material, kraftkällor, tekniker och organisationsformer, och hur folkets liv och arbete satt sin prägel på naturen och landskapet.

Serien är en repris från hösten 2024.

6/11: Jägare, samlare och stenåldersbönder

Övergången från jakt till odling är en vattendelare i mänsklighetens historia. Befolkningen ökar och tiden tycks gå allt fortare – men så upplevde man det nog inte då.

13/11: Odling och landskap från bronsålder till medeltid

Bronsen skapar eliter. Järnet underlättar jordbearbetning och insamling av vinterfoder. Så småningom formades det landskap med inägor och utmarker som kom att vara fram tills 1800-talets skiften.

**20/11: Utmarken i naturhushållet
– bete, foder och svedjor**

Skogen var först och främst betesmark för tamdjuren men tillhandahöll också en lång rad andra nyttigheter. Det fanns sällan något överflöd – allt togs tillvara.

27/11: Skogen i marknadsekonomin**– tjära, kol, järn och trävaror**

Bergshantering, järnexport och stormaktsdrömmar. Kolning, tjärbränning, huggningar och flottning ger nya inkomstmöjligheter. Trakthuggning, plantering, röjning och gallring förvandlar ljusa och nötta bondeskogar till slutna och virkesrika produktionsbestånd.

4/12: Odling från medeltid till nutid – cirkulär småskalighet blir fossilbaserad storindustri

Skiften, växelbruk, mekanisering och insatsvaror ökar produktiviteten och lägger grunden till dagens högintensiva matproduktion.

11/12: Människan, landskapet och mångfalden

Vårt sätt att bruka naturen har förändrats i grunden de senaste seklerna. Vi har påverkat viktiga naturliga processer genom att bekämpa skogsbränder, reglera vattendrag, dika ut våtmarker och sänka sjöar. Vissa arters livsmiljöer har försvunnit, andra har tillkommit.

Föreläsare Anders Lindhe, fil.dr i bevarandebiologi, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Programansvarig Bo Eknert

Tid Sex torsdagar kl. 11.45–13.30: start 6/11

Avgift 780 kr

Arrangemang nummer 252420

Vädrets makter

När stormar sveper över oss, ihållande regn öser ner och perioder av värme och torka är långa, då vänder vi oss till meteorologer och till forskningen. Vart är vädret på väg?

Meteorologi är läran om vädret. Egentligen om atmosfären, dess fysik och kemi. Observationer av atmosfären möjliggör prognoser. Allt oftare nås vi av rapporter om extremväder. Hur hänger väder och klimat ihop? Om vädersystem i det globala perspektivet och internationellt samarbete och forskningsprojekt.

26/11: Vädret i världen

Alltid i rörelse. Det är aldrig stilla. Ständiga dynamiska processer. Hur hänger det hela ihop? Om vädersystem och årstider.

Föreläsare Gunilla Svensson, professor i meteorologi, Stockholms universitet

3/12: Extremväder

Risken för extremväder ökar med klimatförändringar, men väderprognoserna blir allt bättre. Ändå fortsätter extremväder att ha en stor negativ påverkan på det globala samhället.

Föreläsare Gabriele Messori, professor i meteorologi, Uppsala universitet

10/12: Teknik och meteorologi

Vad händer inom den tekniska utvecklingen av prognosmodeller och hur kan AI vara till hjälp? Om samarbete inom forskningsprojekt.
Föreläsare Tomas Landelius, tekn.dr, SMHI:s forskningsenhet för meteorologi

Programansvariga Ia Envall och Göran Tengstrand

Tid Tre onsdagar kl. 12.30–14.15: start 26/11

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252430

Politik och samhälle

Kulturskillnader och mångfald i dagens Europa

Med ”mångfald” tänker vi på olika kulturer som lever sida vid sida och på kontraster mellan dessa. Serien tar upp mångfald både ur ett europeiskt och ett svenskt perspektiv. Skillnaderna (inte bara de kulturella) kan ses som gradvis minskande inom Europa, men kan detsamma sägas om dagens svenska verklighet?

24/9: Ett alltmer integrerat Europa?

En färsk översikt visar att de politiska, demografiska, socioekonomiska och kulturella skillnaderna mellan europeiska länder har minskat kraftigt i flesta avseenden under 2000-talet – men inte i riktigt alla.

Föreläsare Fredrik Charpentier Ljungkvist, professor i historia, särskilt historisk geografi, Stockholms universitet

1/10: Tillit och demokrati

Hur bygger vi ett samhälle som håller ihop? World Values Survey med sin kulturkarta ger oss en fördjupad förståelse av värderingsskillnadernas Europa och Sverige.

Föreläsare Bi Puranen, docent i ekonomisk historia, generalsekreterare World Values Survey

8/10: Fallstudie – franskt visavi svenskt

Kulturkrockar i en europeisk kontext: Sverige vs. Frankrike. Svenskar bosatta i Frankrike och frans-

män bosatta i Sverige: upplevelser av och attityder till det mottagande samhället.

Föreläsare Fanny Forsberg Lundell, professor i franska, Stockholms universitet

15/10: Kulturell mångfald i Sverige

Hur ser migranternas plats ut i det svenska samhället och kulturella livet? I ett närperspektiv skildras ett engagemang inom kulturföreningar som får samhälleliga effekter, så kallat artistiskt medborgarskap.

Föreläsare Oscar Pripp, docent i etnologi, Uppsala universitet

Programansvariga Helene Carlbäck och Lars Fant

Tid Fyra onsdagar kl. 11.30–13.15: start 24/9

Avgift 520 kr

Arrangemang nummer 252440

Så må ni leva

Om den goda viljans politik och praktik. Om utopister och realister i det framväxande välfärds-samhället. Om vikten av att diskutera ”förnuftets maskulinitet”. Om den sociala ingenjörskonsten, ofta kritiserad och hånad, men samtidigt ett fundament i 1900-talets samhällsbygge.

29/9: Att lägga livet till rätta

Om att planera samhället så rationellt som möjligt för att maximera lycka, minimera olycka och organisera och ordna medborgarnas vardagsliv gott och förnuftigt.

Föreläsare Yvonne Hirdman, författare, professor emeritus i historia, Stockholms universitet

6/10: Lära folk att bo

I det växande folkhemmet fick trångbodda barnfamiljer flytta in i praktiska funkishus med ljus, luft och grönska. Därtill anställdes ibland värdinnor som skulle lära både barn och vuxna att bo modernt.

Föreläsare Ulrika Sax, författare, tekn.dr, arkitektursektionen, Kungliga Tekniska högskolan

13/10: Trasan och wettexduken

– om normer, renlighet och redskap

Det som ansågs vara rent igår kan ses som smutsigt idag. 150 år av tekniska innovationer och tillgång till nya redskap och hjälpmedel har påverkat hur vi ser på renlighet och städande.

Föreläsare Karin Carlsson, författare, fil.dr i historia

20/10: Föräldrarnas födelse

När samhället ville fostra föräldrarna – om 250 år av experter, släktingar och andra som lagt sig i.

Föreläsare Maja Larsson, journalist, författare

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

27/10: Systrarna som förändrade Sveriges hem

Systrarna Brita Åkerman och Carin Boalt spelade en viktig roll för Hemmens forskningsinstitut som startade 1944. Målet var att underlätta hemarbetet genom god bostadsplanering, särskilt av köken, och bättre hushållsapparater.

Föreläsare Arne Kaijser, professor emeritus i teknikhistoria, Kungliga Tekniska högskolan, och Ulrika Sax

Programansvariga Lisa Öberg och Ulla Kindenberg

Tid Fem måndagar: 29/9 kl. 12.30–14.15;

6/10–27/10 kl. 9.30–11.15. Obs! Klockslagen

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252450

Norden i fokus

Norden har hamnat i fokus på ett sätt som vi inte sett på över hundra år. Då var de nordiska länderna litterärt och konstnärligt ideologiska stormakter. Idag handlar det om att hitta samlande krafter för nya utmaningar i en förändrad geopolitisk världsordning. Men hur ser vi på en nordisk modell idag jämfört med förr? Hur har Norden-argumentet aktiverats för olika syften i olika delar av regionen genom tiderna?

2/10: Folkhemstanken i Norden**– en kraftkälla till mobilisering?**

Klarar vi att möta förväntningarna i Europa om ett starkare och mer samlat nordiskt ansvar i en förändrad världsordning? Svaret kan finnas i folkhemstanken som mobiliserande kraft – över de politiska gränserna.

Föreläsare Bengt Lindroth, journalist

9/10: Säkerhet och försvar i Norden

Hur har stormakterna ändrat sin policy sedan krigsutbrottet i Ukraina, särskilt i och med president Trumps tillträde 2025? Vilka scenarier för säkerheten i Europa och Norden träder fram?

Föreläsare Magnus Christiansson, lektor vid Försvarshögskolan, Institutionen för krigsvetenskap

16/10: Strindberg och Ibsen**– Norden och det moderna genombrottet**

Aldrig har nordisk litteratur och konst haft ett sådant inflytande i världen som kring sekelskiftet. Men hur såg relationen ut förgrundsgestalterna emellan, t.ex. i samspelet mellan Strindberg och Ibsen?

Föreläsare Björn Meidal, professor emeritus i litteraturhistoria, Stockholms universitet

23/10: Grönland**– världens största ö mitt i en geopolitisk storm**

Donald Trumps intention att ta makten över Grönland hotar Danmark, en lojal Nato-allierad. Samtidigt prövas förhållandet mellan Danmark och Grönland när gamla historier om koloniala övergrepp når dagens ljus.

Föreläsare David Rasmusson, Sveriges Radios Danmarkskorrespondent

30/10: Norden som argument**– från skandinavismen till Nato**

Under senare år har Norden åter blivit ett nyckelbegrepp i diskussionen om en ny världsordning. Men hur har Norden-argumentet sett ut över tid och i vilka syften har det aktiverats i olika delar av regionen?

Föreläsare Johan Strang, professor i Nordenstudier, Helsingfors universitet

Programansvariga Kerstin Bjellerup

och Helene Carlbäck

Tid Fem torsdagar kl. 15.00–16.45: start 2/10

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252460

Hemliga lådan – dialogseminarier

Dramatiska händelser i vår omvärld påverkar vår världs bild och vår vardag. Senioruniversitetet vill med relativt kort framförhållning erbjuda samtal och diskussion kring några aktuella ämnen.

Vi planerar tre träffar. Det är samma deltagare på alla tre träffarna och alla deltar aktivt. Formen är mer av diskussionsklubb än föreläsning med frågestund.

Vi börjar med en inspirerande inledare samt förslag på diskussionsfrågor. Vi sitter vid småbord, bjuds på kaffe, te och lite fikabröd. Diskussionen redovisas genom en allmän diskussion/återkoppling där vi summerar tankar och erfarenheter.

Ämnet för varje seminarium annonseras i förväg på vår webbplats och via mejl.

Programansvariga Ingemar Björklund,

Mats Bodin och Britt Olofsdotter

Tid Tre torsdagar kl. 9.30–11.30:

9/10, 6/11 och 4/12

Avgift 475 kr

Arrangemangsnummer 252470

BRICS – en ny balanserande kraft i världen?

BRICS har med 50% av världens befolkning bildats för att konkurrera med USAs: dominans som världens enda supermakt. Organisationens mål är att samarbeta inom handel, för ökad tillväxt och med sikte på att utmana den amerikanska dollarn, med ett eget valutaområde för att förändra den rådande världsordningen och minska USA:s dominans, till förmån för en multipolär världsordning.

13/10: Vad BRICS är – och inte är

Föreläsare Åsa Malmström Rognes, forskare Handelshögskolan i Stockholm

20/10: Vilka förväntningar finns på BRICS+ utifrån de förväntningar som fanns 2010 och efter utvidgningen

Föreläsare Åsa Malmström Rognes

27/10: Nya medlemmar i BRICS+:

Iran, Förenade Arabemiraten och Saudiarabien

Vilka förväntningar har dessa om bl.a. en ny världsordning?

Föreläsare Rouzbeh Parsi, programchef vid Mellanöstern- och Nordafrikaprogrammet, Utrikespolitiska Institutet

Programansvarig Kerstin Bjellerup

Tid Tre måndagar kl. 12.30–14.15; start 13/10

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252480

Världen av i morgon – med nya maktbalanser

Krig och annekteringshot kastar den regelbaserade världsordning som många av oss litade på över ända. Allianser faller samman. Galopperande upp- rustning tar resurser från sociala reformer och från kampen mot klimatförändringarna som mest drabbar redan fattiga delar av världen. Har sam- tiden öppnat Pandoras ask med Trump 2.0 och Musk? En serie om vår värld i förändring.

3/11: USA

Föreläsare Christian Christensen, professor i journalistik och USA-expert

17/11: Ryssland/Europa

Föreläsare Katarina Engberg, säkerhetspolitisk analytiker, seniorrådgivare vid Sieps (Svenska institutet för europapolitiska studier)

24/11: Afrika

Föreläsare Richard Myrenberg, två gånger Afrikakorrespondent för Sveriges Radio

1/12: Latinamerika

Föreläsare Fredrik Uggla, tidigare professor och föreståndare för Latinamerikainstitutet, docent i statsvetenskap, Uppsala universitet

8/12: Pengar, teknik och global rättvisa

Föreläsare Alf Hornborg, professor emeritus i humanekologi, Lunds universitet

Programansvariga Cecilia Bäcklander och Nina Kyrklund

Tid Fem måndagar kl. 15.00–16.45: start 3/11

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252490

Italien – från Romarriket till Meloniland

Vi påstås tänka på Romarriket mest varje dag, Venedig är drömmarnas och dödens stad, Vatikanen är centrum för en religion som långt över en miljard människor i världen bekänner sig till, den politiska utvecklingen i Italien har format fascismen och landet är nu åter en nyckelspelare i Europa. Fem italienkännare skildrar denna historiespäckade och fantasieggande nation.

3/11: Imperium Romanum – romarriket genom tiderna

Föreläsare Allan Klynne, arkeolog, författare, expert på antiken

17/11: Vatikanen och Heliga stolen

Föreläsare Ulla Gudmundson, diplomat, författare, expert på Vatikanen och Nato

24/11: Sjunker Venedig?

Föreläsare Hans Lepp, f.d. diplomat och kulturråd, ordförande i svenska föreningen Pro Venezia

1/12: Den italienska fascismen

Föreläsare Eskil Fagerström, författare, journalist

8/12: Meloni, Italien och världen

Föreläsare Julia Lindblom, journalist, författare

Programansvariga Cecilia Bäcklander och Nina Kyrklund

Tid Fem måndagar kl. 12.30–14.15: start 3/11

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252500

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Utan invandrare stannar Sverige?

Invandring är en laddad fråga nästan överallt – från Sverige till Sydafrika, från USA till Australien. Invandringspolitik avgör val på många håll. Det handlar bl.a. om arbetsmarknad, social välfärd, kultur, religion och kriminalitet. Sverige har på 60 år blivit ett än mer mångkulturellt samhälle, vilket länge bejakades av en majoritet. Svensk arbetsmarknad är idag beroende av arbetskraft med utländsk bakgrund, samtidigt som invandringen kraftigt begränsas.

4/11: Invandring, kulturutbyte och välstånd

Föreläsare Bengt Westerberg som har – bl.a. för Frisinnade Klubben – ordnat konferensen *Hur påverkas Sveriges välstånd av invandring och kulturutbyte?*

11/11: Kvinnokamp i vårdjobbet och i politiken – två sjuksköterskor från frontlinjen

Föreläsare Sineva Ribeiro, ordförande i Vårdförbundet, förra året strejkledare, samt Nalin Baksi, psykiatrisjuksköterska, Sveriges första muslimska riksdagsledamot

18/11: Den offentliga sektorn och invandringen

Föreläsare Annika Wallenskog, tills nyligen chefsekonom på Sveriges Kommuner och Regioner, numera konsult

25/11: Hur ser den framtida migrationspolitiken i EU och medlemsländerna ut?

Föreläsare Lars Danielsson som under sin tid som svensk EU-ambassadör bl.a. förhandlade EU:s migrationspolitiska överenskommelse

Programansvariga Ernst Hollander och Cecilia Bäcklander

Tid Fyra tisdagar kl. 15.00–16.45: start 4/11

Avgift 520 kr

Arrangemang nummer 252510

På väg mot ett nytt Sverige

Det är uppenbart att Sverige håller på att förändras. Det säkerhetspolitiska läget ställer skärpta krav på försvarsförmågan. Regeringen talar om ett paradigmskifte. Sverige behöver ställa om på flera områden. Föredragshållarna ger sina perspektiv inom respektive områden.

6/11: Från moralisk stormakt till nationell säkerhetsstat

Föreläsare Lars Trägårdh, historiker

13/11: "Vibe shift" – Sveriges värderingsresa från progressivism till konservatism

Föreläsare Andreas Johansson Heinö, statsvetare och författare

20/11: Svenska försvars- och säkerhetsstrategier före och efter Nato-medlemskapet

Föreläsare Jacob Westberg, säkerhetspolitisk expert på Försvarshögskolan

27/11: Det restriktiva skiftet

– Migrationspolitiken under omstöpning

Föreläsare Henrik Malm Lindberg, migrationsforskare på Delegationen för migrationsstudier, docent ekonomisk historia

4/12: AI: Tillbakablick och framåtblick

Föreläsare Emma Engström, tekn.dr i miljöteknik, Institutet för framtidsstudier. Studerar Artificiell Intelligens (AI) inom temat "Nya teknologier och mänsklighetens framtid"

Programansvariga Agneta Lundén, Elisabet Hermansson, Ing-Marie Persson

Tid Fem torsdagar kl. 12.30–14.15: start 6/11

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 252520

Språkvetenskap

Retorik – hur når vi ut med vårt budskap?

Hur kan ett budskap skapa förtroende och övertyga? Vad är det som gör att vi lyssnar lite extra till vissa (t.ex. politiker, artister och skådespelare) som fångar våra känslor och tankar, men närmast nonchalerar andra?

Retorik handlar om konsten att tala väl, engagera och övertyga. Begreppet utvecklades under antiken, 400 år f.Kr., och tre begrepp är centrala: *Ethos* (auktoritet och förtroendeskapande), *Logos* (fakta och logik), *Pathos* (engagemang och de känslor som talaren väcker i åhörarna).

18/11: Vad är det som gör att vi lyssnar lite extra till vissa talare?

Föreläsare Mats Rosengren, professor i retorik, Uppsala universitet

25/11: Retorik i näringslivet

Föreläsare Per Thorstenson, f.d. vd Arlanda Express och flera uppdrag i näringslivet

2/12:

Del 1: Hur kan jag stärka min retorik?

Föreläsare Heléne Hedqvist, retorikcoach och grundare av Retorikstudion

Del 2: Retorik i scenkonsten, hur når skådespelaren publiken?

Föreläsare Johan Rabaeus, skådespelare

Programansvarig Kerstin Bjellerup

Tid Tre tisdagar kl. 12.30–14.15; start 18/11

Avgift 420 kr

Arrangemang nummer 252530

► Lokal, om inget annat anges se senioruniversitetet.se

Temadagar

Antisemitism i Sverige

25 september

Efter 7 oktober 2023 blev vi medvetna på ett nytt sätt om att händelserna väcker skilda reaktioner bland invånare i Sverige. De medverkande experterna ger sin syn på begreppet antisemitism och reaktionerna efter Hamas attack i en svensk kontext.

Medverkande

Stefan Holgersson, docent, polisforskare vid Linköpings universitet
Polisens passivitet vid hatbrott på nätet.

Anders Persson, professor vid Linnéuniversitetet och Segerstedtinstitutet
Antisemitism, gråzon eller legitim kritik av Israel?

Mathan Shastin Ravid, kanslichef vid Svenska kommittén mot antisemitism
Hur omfattande är antisemitismen i Sverige?

Lars M. Andersson, fil.dr i historia och expert på antisemitismen i Sverige, Uppsala universitet
7 oktober – följdor och motåtgärder, aktuella studier m.m.

Programansvarig Ing-Marie Persson

Tid Torsdag 25/9 kl. 13.00–16.00

Avgift 370 kr

Arrangemang nummer 252550

En eftermiddag i Porslinsriket

26 september eller 3 oktober

Kl. 13.00–14.00 *Guidad tur på Gustavsbergs porslinsmuseum*. Upptäck en keramisk skattkammare. Vi gör nedslag bland föremål och människor från 170 år av porslinsstillverkning.

Tid för fika i området

Kl. 14.30–15.30 *Guidad tur på Gustavsbergs porslinsfabrik*. Vi berättar om porslinsstillverkning idag och visar olika moment. Leror, glasyrer och verktyg för proffs och för dig som just upptäckt keramikens magiska värld. *Obs! det är många trappor på rundturen.*

Därefter fri tid för att botanisera bland klassikerna i fabriksbutiken.

Mötesplats Gustavsbergs porslinsmuseum, Odelbergs väg 5. Från Slussen eller Londonviadukten buss 474 mot Hemmesta eller Mölnvik, hållplats Vattenhjulet

Programansvariga Eva Andersson och Britt Olofsdotter
Avgift 425 kr

Tid

- **Fredag 26/9** kl. 13.00–16.00
Arrangemang nummer 252560
- **Fredag 3/10** kl. 13.00–16.00
Arrangemang nummer 252565

Skådespel i antikens Rom

11 november

I det antika Rom användes uttrycket bröd och skådespel åt folket som ett sätt att beskriva hur man kunde distrahera folket från att alltför starkt ifrågasätta rådande samhällsproblem och de övre klassernas överflöd. Skådespelarna bar masker med excentriska drag som möjliggjorde att en publik på tusentals personer kunde avläsa känslor på långt avstånd.

"Här kommer den skallige äktenskapsbrytaren!"

Fångar, floder och frispråkiga soldater i romerska triumftåg.

"Kasta mig hellre i Tibern!"

Levande och döda i romerska begravningar.

"Jag är Spartacus!"

Svärd, sandaler och skådespel, i Rom och i Hollywood.

Föreläsare Ida Östenberg, professor i antikens kultur och samhällsliv, Göteborgs universitet.

Programansvarig Kerstin Bjellerup

Tid Tisdag 11/11 kl. 13.00–16.00

Avgift 370 kr

Arrangemang nummer 252570

► Lokal, se senioruniversitetet.se

Att se Ishavet med olika ögon

19 november

Polarforskningssekretariatet har sedan år 1988 erbjudit konstnärer att delta i forskningsexpeditioner till polartrakterna. Möten, samtal och korsbefrukning mellan olika kunskapsformer är ett av syftena. Olika erfarenheter och kulturer ställs mot varandra och påverkar kanske direkt eller indirekt det vetenskapliga arbetet.

Temadagen inleds med att konstnären *Johan Pettersson*, curator med ansvar för konstnärsprogrammet, ger en bakgrund till och exempel på programmets arbete. Därefter presenterar *Ida Rödén* utdrag ur sin bok *Artist of Melt* – ett slags akvarelldagbok från en polarexpedition – i ett samtal med Johan Pettersson.

Vi får också lyssna till *Martin Jakobsson*, professor i marin geologi och fysik vid Stockholms universitet. Han har aktivt samarbetat med sekretariatet och har studerat havsbottnarnas landskap och dess möte med konsten. Temadagen avslutas med ett samtal mellan forskare, konstnärer och vetenskapsteoretiker.

Programansvarig Kenneth Abrahamsson i

samverkan med Ida Rödén och Johan Pettersson

Tid Onsdag 19/11 kl. 13.00–16.30

Avgift 370 kr

Arrangemang nummer 252580

Foto Denny Lorentzen

Vandringar & exkursioner

Konstvandringar

Under hösten presenterar vi tre helt nya konstvandringar!

Max 50 deltagare.

Konstvandring på Djurgården

Under vår vandring får vi se exempel på såväl klassisk skulptur som verk av samtida konstnärer som Charlotte Gyllenhammar och Lasse Åberg. Vi vandrar längs vattnet via Galärvarvsparken och Liljevalchs och avslutar i närheten av Skansen.

Mötesplats utanför Visit Djurgården vid Djurgårdsbron

Konstvandring i Vasastan

Längs Torsgatan har tre nya konstverk tillkommit som vi studerar innan vi fortsätter in i Sabbatsbergsbyn, en dold liten pärla. I och omkring Vasaparken finns fler intressanta verk som vi betraktar innan vi avslutar i närheten av Odenplan.

Mötesplats S:t Eriksplan 1, portalen

Konstvandring i City

Från Norrmalmstorg tar vi oss genom citys bak-

gator och dess flera samtida konstverk på vår väg mot Sveavägen och Sergels torg. Här har flera nya konstverk tillkommit de senaste åren.

Mötesplats Norrmalmstorg

Guider Marie Andersson och Eva Palmqvist, konstpedagoger och konstvetare, Konstvandringar Stockholm

Programansvarig Kati Engsner Heimdal

Avgift 750 kr

Tid

Tre tisdagar 16/9, 23/9, 30/9

- Grupp 1–2 kl. 10.00–11.30

Arrangemang nummer 252600

- Grupp 3–4 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 252605

Tre onsdagar 17/9, 24/9, 1/10

- Grupp 5–6 kl. 10.00–11.30

Arrangemang nummer 252610

- Grupp 7–8 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 252615

Se hur Stockholm växer och förändras

På fem stadsvandringar tittar vi på hur gammalt möter nytt. Att förändra Stockholm är inte lätt. Vad är det som gör att vi trivs och känner oss välkomna på vissa platser och inte på andra?

Max 30 deltagare per grupp.

Nordvästra Kungsholmen

Kristineberg, Hornsberg och Stadshagen ska länkas samman. Tidigare åtskilda öar av industribyggnad ska bli attraktiva bostadsmiljöer. Hur väl lyckas Stockholms stad med det?

Mötesplats Kjellgrensgatan 12

Liljeholmen, Marievik och Årstadal

Från illa beryktade kåkstäder med bolmande industrier till platser där man vill vara. Här skapar stora höjdskillnader, vattenkontakt och djärva höghus nya stadsrum som vänder sig mot Södermalm.

Mötesplats Liljeholmstorget 4

City – rivning pågår

Det rivs och byggs nytt vid Stureplan, NK och hotell Sheraton. Brunkebergstorg och Tegelbacken stöps om och blir nya offentliga rum. Uteserveringar ersätter biltrafik. Ett annat Stockholm möter oss.

Mötesplats Grev Turegatan 18

Norra Djurgårdsstaden

Gasklocka 2 blir ny operascen och Kolkajen en unik marin park. Vi möter arkitektur, konst och stadsrum som tar ut svängarna.

Mötesplats Lövängsgatan 12

Sofia blir med tunnelbana

SL:s bussdepå blir nya kvarteret Ananasen. Sofia får en av världens djupaste t-banestationer. Nya Ersta sjukhus har blivit ett landmärke. Kan de gamla kulturmiljöerna samsas med allt det nya?

Mötesplats Barnängsgatan 60

Guide Michael Karlsson som varvar arkitektur med kunskaper om historia, konst, litteratur och stadsförändring

Programansvarig Kati Engsner Heimdal

Avgift 1 100 kr

Tid

- **Fem tisdagar**
30/9–28/10 kl. 13.00–14.30
Arrangemang nummer 252625
- **Fem onsdagar**
1/10–29/10 kl. 13.00–14.30
Arrangemang nummer 252630
- **Fem torsdagar**
2/10–30/10 kl. 13.00–14.30
Arrangemang nummer 252635

Möt höstens flyttfåglar

Under september flyttar och rastar mängder med flyttfåglar i stockholmstrakten. Vi besöker Hjälsaviken – en av Sveriges och definitivt Mälardalens finaste fågelsjöar, som hyser en stor mängd av rastande fåglar så här års.

Max 25 deltagare.

Avfärd Samling utanför entrén till Östra station kl. 05.45. Avfärd kl. 06.00. Åter samma plats kl. 12.00.

Medtag handkikare och tubkikare om sådana finnes. Handkikare kan hyras i förväg för 40 kronor av Henrik Waldenström, se kontaktuppgifter nedan. Matsäck för två pauser. Varma kläder och rejäla kängor/stövlar rekommenderas.

Exkursionen genomförs oavsett väder.

Avbokning

Eventuell avbokning görs senast den 12 september till Ingela Karlsson, ingela.karlsson1@gmail.com

Exkursionsledare Henrik Waldenström, tidigare verksam vid Världsnaturfonden, WWF, exkursionsledare inom Stockholms Ornitologiska Förening, fil.kand., Stockholms universitet, henrik.waldenstrom@outlook.com, 070-536 73 14

Programansvarig Ingela Karlsson

Tid Måndag 22/9 kl. 06.00–12.00

Avgift 550 kr, inkl. bussresa

Arrangemang nummer 252640

Kulturhistoriska vandringar runt Södermalms berg

Det äldsta kända belägget för Södermalm förekommer i ett brev 1288 från biskop Anund i Strängnäs.

Med Södermalm avsågs då den del som låg närmast Stadsholmen. Den övriga delen benämndes Åsön. Till Söder flyttades tidigt verksamheter som var störande, eldfarliga eller illaluktande.

Flera av stadens berg kom senare att bevaras som parker. Vi besöker några av dem.

Max 25 deltagare.

Detta vandringsevenemang genomfördes första gången under våren 2025.

Mariaberget – Skinnarviksberget

Mariaberget fick sitt namn 1885. Under 1600–1700-talen hade berget räknats som en del av Skinnarviksberget. Skinnarna, eller garvarna som de också kallades, fick tidigt på grund av sin illaluktande verksamhet flytta ut hit.

Mötesplats Slussen ovanför trapporna till Stadsmuseet

Katarinaberget med Katarina kyrkogård

Katarina församling är uppkallad efter Karl X Gustavs mor Katarina. Kyrkogården har en spännande historia med anor från 1300-talet. Här utspelade sig den sista häxprocessen i Stockholm. *Mötesplats* Slussen ovanför trapporna till Stadsmuseet

Stigberget – Åsöberget – Vita bergen

Stigberget är ett topografiskt namn vars tidigare namn var Galgberget efter en av stadens galgar. Åsöberget är parken ovanför Tegelviken. Vita bergen anspelar troligen på berggrundens blåvita färg på det förut kala berget. *Mötesplats* Tjärhovsplan vid Mamsell Josabeths trappor

Ciceron och kontaktperson Berit Dahlström, stockholmskännare och socionom, bedavandringar@yahoo.com
Programansvarig Kati Engsner Heimdal
Avgift 750 kr

Tid

- **Tre måndagar** 22/9, 29/9, 6/10
kl. 13.00–15.15
Arrangemang nummer 252650
- **Tre tisdagar** 23/9, 30/9, 7/10
kl. 13.00–15.15
Arrangemang nummer 252655
- **Tre onsdagar** 24/9, 1/10, 8/10
kl. 13.00–15.15
Arrangemang nummer 252660
- **Tre torsdagar** 25/9, 2/10, 9/10
kl. 13.00–15.15
Arrangemang nummer 252665

Naivism, idyll och miljonprogram Olle Olssons Hagalund

Olle Olsson har kallats en färgstark romantiker. Han var och är en älskad konstnär. Vi besöker hans hem och omgivande kvarter i Hagalund för att försöka förstå hans liv, gärning och samtid. Det är en speciell upplevelse att besöka ett konstnärshem som blivit museum. På Spetsgatan 2 i Solna är naivisten Olle Olssons Hagalunds närvaro påtaglig. Men det är också berättelsen om en stad och ett land i förändring under 1900-talet.

Max 15 deltagare per grupp.

Mötesplats Spetsgatan 2, Solna, Olle Olsson Hagalund-museet

Guide Michael Karlsson, som varvar arkitektur med kunskaper om historia, konst, litteratur och stadsförändring

Programansvarig Kati Engsner Heimdal
Avgift 450 kr

Tid

Tre tillfällen 4/11, 5/11, 6/11

- **Tisdag** 4/11 kl. 10.00–12.00
Arrangemang nummer 252680
- **Onsdag** 5/11 kl. 10.00–12.00
Arrangemang nummer 252685
- **Torsdag** 6/11 kl. 10.00–12.00
Arrangemang nummer 252690

Universitetskurser

Senioruniversitetets kurser utgör fristående kurser i respektive ämnen. De har sin motsvarighet antingen vid Stockholms universitet eller närliggande universitet och högskolor, eller utgår ifrån kurser och material som används vid dessa lärosäten. Kursernas omfång anges i högskolepoäng. Studietakten innebär normalt motsvarande 7,5 poäng per termin, dvs. kvartsfart.

Undervisningen består av föreläsningar och/eller seminarier och ibland av studiebesök. Undervisningen meddelas i regel av lärare som undervisar eller har undervisat vid universitet eller högskola eller har doktorsexamen. Inga formella behörighetskrav ställs på deltagarna, men om särskilda förkunskaper krävs i något ämne anges detta särskilt.

Avgift Alla kurser, med undantag för astronomi och tvärvetenskap, har samma pris – 1 520 kr. För några kurser tillkommer kostnad för kompendium/studiebesök.

Lokal Kurserna ges på Hagagatan 1, om inget annat anges.

Tentamensprov kan anordnas för dem som så önskar. Intyg om godkänt prov lämnas. Obs! Dessa intyg kan inte användas vid ansökan till universitet och högskolor. Kurserna är inte heller formellt poänggivande.

Anmälan Ny anmälan krävs varje termin.

Nya deltagare kan ansluta sig till en pågående flerterminskurs.

Deltagare som följer en kurs som sträcker sig över flera terminer har förtur till påföljande termin.

Kontaktpersoner

för universitetskurser är

Ingela Karlsson,
070-654 05 95,
ingela.karlsson1@gmail.com

Gunnel Gustafsson
gunneleg@hotmail.com

► För kurslitteratur, se respektive kursbeskrivning på hemsidan: senioruniversitetet.se

Astronomi

Översiktskurs i astronomi

Fristående kurs: 7,5 poäng.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen ger en bred översikt i ämnet astronomi. Vi behandlar egenskaper och utveckling hos bl.a. planeter, stjärnor, supernovor, svarta hål, galaxer och universum som helhet. Vi berör begrepp som mörk materia och mörk energi. Observera att kursens fokus inte är att lära sig hitta på himlen.

Kursledare Magnus Näslund, fil.dr,
universitetslektor, Stockholms universitet,
magnus@astro.su.se

Tid Nio måndagar kl. 14.00–16.30:
29/9–15/12, inkl. några uppehåll

Avgift 1 600 kr

Arrangemang nummer 252700

Ekonomisk historia

Tusen och en ekonomier – världens ekonomiska historia från jakt och jordbruk till industrialiseringens början

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Ekonomisk historia är ämnet där vi får ett långsiktigt perspektiv på hur människan har försörjt sig och hur resurser har förnyats, fördelats och förbrukats genom tiderna.

Delkurs 1 ägnas åt den långa tiden från människans ursprung till tiden före det industriella genombrottet.

Kursledare Daniel Berg, fil.dr, Stockholms universitet, daniel.berg@ekohist.su.se

Tid Åtta onsdagar kl. 10.00–12.30:
1/10–15/10, 29/10, 5/11–26/11

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41. Obs!
5/11 Katasalen, ABF-huset

Arrangemang nummer 252710

► Avgift 1520 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se: senioruniversitetet.se

Filosofi

Filosofiska frågor 2

Grundkurs: 30 poäng. Moment 4:4.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kan handlingar vara fel även om de maximerar lyckan? Har moralfrågor riktiga svar, eller är det mest tycke och smak? Finns det helt säkert kunskap, eller kan allt omprövas? Hur får ord mening, och hur förhåller sig språket till världen?

Vi tar upp filosofiska problem och gestalter inom såväl praktisk (moralfilosofi, etik) som teoretisk filosofi (språkfilosofi, kunskapsteori, metafysik).

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Henrik Ahlenius, fil.dr, Stockholms universitet, henrik.ahlenius@philosophy.su.se och
Palle Leth, fil.dr, Stockholms universitet, plt@du.se

Tid Åtta fredagar kl. 12.30–15.00:

10/10, 17/10, 7/11–12/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41. Obs!
17/10, Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge. 7/11,
Palmesalen, ABF-huset.

Arrangemang nummer 252720

Kontinental filosofi

Filosofi i modernistisk poesi

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 2:2.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Modernismen föds ur askan i en av krig och revolutioner svedd värld och ett uttjänt språk. Existensen söker nya gestalter, filosofin nya berättelser och verkligheten nya ord i omstöpt form. Vi läser Eliot, Boye, Ekelöf, Gertrud Stein m.fl. om sorgens kraft och språkets mening i förändringens tid.

Kursen riktar sig till den som söker en kritisk förståelse av en värld beskriven i filosofi och mytologi, konst och vetenskap. Deltagare kan ha följt kurser i filosofi och/eller kontinental filosofi alternativt odlat motsvarande intresse.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Anna-Lena Renqvist, fil.dr, Södertörns högskola, annalena.renqvist@filosofisktforum.se,
070-374 91 98

Tid Åtta torsdagar kl. 10.00–13.00:
16/10, 23/10, 6/11–11/12

Avgift Kostnad för kompendium tillkommer.

Arrangemang nummer 252725

Geovetenskap

Sverige från grunden

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 2:2.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kunskap om rullstensåsar, lera, torv och andra lösa avlagringar är grundläggande för ordnad vattenförsörjning, samhällsbyggnad och areella näringar. Jordtäcknet som produkt av den senaste inlandsisen, berättar om en storslagen och fascinerande klimatsvängning.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Anders Yrgård, fil.lic naturgeografi, Stockholms universitet

Tid tisdagar kl. 13.00–15.30: 16/9 (samtliga deltagare), 7/10, 21/10–4/11, 11/11 (halvgrupp, indelning görs vid kursstart)

Obs! Annan tid, kl. 10.00–15.30: 23/9, 30/9, samt heldagsexkursion 14/10 kl. 9.00–17.00

Avgift Kostnad för buss tillkommer.

Arrangemang nummer 252730

Historia

Det moderna samhället 1800–2000

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Under kursens tredje termin studerar vi industrialiseringen, demokratiseringen av det moderna samhället och de sociala rörelsernas framväxt, och även imperialismen, kapprustningarna, världskrigen, liksom förintelsen samt andra brott mot mänskligheten som varit utmärkande för 1800- och 1900-talen.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Anne Hedén, fil.dr, verksam vid Mittuniversitetet och Stockholms universitet, anne.heden@miun.se

Tid Åtta fredagar kl. 12.30–15.00: 26/9, 3/10, 24/10 (prel. studiebesök), 7/11, 14/11, 28/11–12/12

Avgift Kostnad för museibesök tillkommer.

Arrangemang nummer 252735

Idéhistoria

Antiken och medeltiden

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Idéhistoria handlar om tänkandets historia från antiken till vår egen tid; föreställningar om världen och kosmos, naturen och kulturen, etiken och politiken.

Denna kurs ägnas åt antiken och medeltiden fram till ca 1350. Avsikten är att belysa den aristoteliska respektive den platonska tanketraditionen vilka har präglat vår syn på naturen, människan och världen.

Kursledare Erland Sellberg, professor emeritus, Stockholms universitet, erland.sellberg@idehist.su.se

Tid Åtta onsdagar kl. 14.00–16.30:

1/10–15/10, 5/11–3/12

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41. Obs! 5/11 Katasalen, ABF-Huset, 3/12 Biografen Sture, Birger Jarlsgatan 41

Arrangemang nummer 252740

Konstvetenskap

Från 1700-talet till år 1900

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen behandlar den västerländska konstens historia från antiken till nutid. Målet är att skapa en systematisk överblick på det andliga livets utveckling i Västeuropa.

Moment 3 ägnas åt perioden 1700 till år 1900 och formspråkets evolution från klassicism till postimpressionism.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Svetlana Svensson, fil.dr, Stockholms universitet, s.ya.svensson@gmail.com

Tid Åtta fredagar kl. 9.30–12.00:

26/9–24/10, 14/11–28/11

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41. Obs! 17/10, 24/10: Biografen Sture, Birger Jarlsgatan 41

Arrangemang nummer 252745

► Avgift 1 520 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se: senioruniversitetet.se

Konst och arkitektur under 1900-talet

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Med utgångspunkt i 1800-talets slut gör vi under två terminer en exposé över 1900-talets och samtidens olika arkitektur- och konstruktningar.

Vi diskuterar konstens roll och konstnärsrollens förändring. Inom arkitekturen följer vi modernismen från de tidiga pionjerna till vår tids arkitektur.

Kursledare Peder Fallén, fil.dr, verksam vid The Swedish Program, Handelshögskolan i Stockholm, peder.fallenius@swedishprogram.org, 070-254 16 16

Tid Åtta fredagar kl. 9.30 –12.00:
26/9–24/10, 7/11, 21/11, 28/11

Arrangemang nummer 252750

Litteraturvetenskap

Litteraturen och dess historia – från antiken till medeltiden

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

I alla tider har människor skapat olika former av litteratur. Kursen behandlar litteraturen och dess historia från antiken till nutid, med fokus på den västerländska litteraturens utveckling. Den ger även en inblick och övning i litteraturvetenskaplig teori och metodik.

Moment 1 omfattar antikens och medeltidens litteratur.

Kursledare Håkan Trygger, doktorand i litteraturvetenskap, Stockholms universitet, hakan@faethon.se

Tid Åtta måndagar kl. 10.00–12.30:
22/9, 29/9, 13/10, 20/10, 3/11, 17/11, 1/12, 15/12
Arrangemang nummer 252760

Modevetenskap

Från urtidskläder till dagens mode

Fristående kurs: 7,5 poäng.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Textil och kläder har alltid haft en central roll i samhällsutvecklingen. I denna kurs betraktar vi dräkthistorien från de första textiltrådarna till dagens mode. Kursens mål är att skapa en systematisk överblick av dräktevolutionen ur kulturellt, ekonomiskt och socialt perspektiv.

Kursledare Svetlana Svensson, fil.dr, Stockholms universitet, s.ya.svensson@gmail.com

Tid Åtta onsdagar kl. 9.30 –12.00:
24/9–8/10, 22/10, 5/11–26/11

Arrangemang nummer 252765

Religionshistoria

Kyrkohistoria

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 2:2.
Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

I den här delkursen behandlar vi kyrkohistorien från 1500-talet fram till vår egen tid ur ett brett perspektiv, både utifrån vilka teologiska frågeställningar som diskuterats och hur kristendomen praktiserats på folklig nivå. Ett fokus är utvecklingen i Sverige och Skandinavien.

Kursen kräver inga förkunskaper i religionshistoria.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Sten Skånby, fil.dr, Stockholms universitet, 070-812 67 57

Tid Åtta tisdagar kl. 10.00–12.30: 23/9–11/11, tillkommer ett studiebesök.

Avgift Kostnad för studiebesök kan tillkomma.
Arrangemang nummer 252770

Statsvetenskap

Moderna krig och konflikter 1945–2025

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen behandlar efterkrigstiden – de nationella befrielsekrigen i Afrika, Asien och Sydamerika, kalla kriget 1946–1969, avspänningen 1969–1979, kalla kriget 1980–1989, och de post-sovjetiska krigen 1989–idag samt de senare konflikterna i Afrika och Asien. Härtill kommer dagens stormaktsstrategier, Kinas uppgång, Ukrainakriget samt nya typer av krig.

Inga förkunskaper krävs.

Litteraturen är avsedd som bredvidläsning.

Kursledare Bertil Nygren, docent, Stockholms universitet, bertil.nygren@statsvet.su.se

Tid Sex torsdagar kl. 13.30–16.30: 30/10–4/12

Arrangemang nummer 252780

► Avgift 1520 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se: senioruniversitetet.se

Tvårvetenskap

På tvärs i kulturen Kulturens epoker – 1800-talet

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Vår serie kurser om kulturhistoriens epoker fortsätter nu med 1800-talet, ofta kallat det långa århundradet. 1800-talet präglas av en begynnande industrialisering och allmänt förbättrade kommunikationer. Politiskt började liberalt grundade idéer påverka samhällsutvecklingen. Nationstänkande och kolonialism får parallellt ökad betydelse.

Kursledare

Daniel Berg, fil.dr i ekonomisk historia

Anne Hedén, fil.dr i historia

Dag Kronlund, fil.dr i teatervetenskap

Palle Leth, fil.dr i filosofi

Inga Sanner, fil.dr, i idéhistoria, professor em

Johannes Siapkis, fil.dr i antikens kultur och samhällsliv

Sten Skånby, fil.dr i religionshistoria

Svetlana Svensson, fil.dr i konstvetenskap

Håkan Trygger, doktorand, i litteraturvetenskap

Johanna Broman Åkesson, fil.dr i musikvetenskap

Tid Tio torsdagar kl. 14.00–16.30:

25/9–23/10, 13/11–11/12

Lokal Norrmalmskyrkan, Norrtullsgatan 37

Avgift 1 680 kr

Arrangemang nummer 252790

Kurser i studiecirkelform

Studiecirkeln är en studieform i det lilla formatet och förutsätter ett aktivt engagemang från deltagarnas sida. Deltagarantalet är begränsat till mellan 7 och 14 deltagare (exkl. kursledaren) för de kurser som går på Hagagatan, om inget annat anges. Detsamma gäller distanskurserna.

Tid

Hösterterminens kurser pågår i regel i tio veckor, i normalfallet med start i vecka 39. Om någon lektion ställs in, t.ex. på grund av kursledarens sjukdom, läses den inställda lektionen i regel in veckan efter den ordinarie kurstidens slut.

Avgift

1 500 kr, om inget annat anges.

Lokal

Kurserna ges på Hagagatan 1, se webben för information om vilket rum. Lokalerna är anpassade för personer med funktionsvariationer.

Anmälan

För att försäkra dig om en plats bör du anmäla dig i god tid före vecka 39. Kurser med färre än 7 deltagare ställs vanligtvis in ca en vecka före kursstart.

Läsåret 2025–26

De flesta språkkurserna är läsårskurser. Deltagare i kurser som sträcker sig över två terminer har förtur till vårterminen. Förtursanmälan kan bara göras under en begränsad tid och via hemsidan, inte med talong.

Distansundervisning

Några av höstens kurser genomförs på distans. Vi använder videoplattformen Zoom. Lektionerna leds av din kursledare och du och övriga deltagare kan ställa frågor och prata med varandra. Undervisningen kan exempelvis ske med ljudfiler eller filmklipp, precis som i ett vanligt klassrum.

Du kan delta i mötet från en dator, surfplatta eller en smart telefon.

Du får en inbjudan från kursledaren via e-post. I inbjudan finns en länk till kursen, som du klickar på. Inbjudan kan du även hitta på Mina sidor. Kursledaren öppnar lektionen en kvart före den angivna starttiden för att kontrollera att kamera och mikrofon fungerar för samtliga deltagare.

Kontaktpersoner

Ann-Marie Engback, språk

073-981 47 16, annmarie.engback@icloud.com

Astrid Kratz, övriga studiecirkelar

070-747 11 48, astrid.kratz55@gmail.com

► För kurslitteratur, se respektive kursbeskrivning på hemsidan: senioruniversitetet.se

Språk

För att undervisningen ska bli givande för alla och resultatet gott är det viktigt att deltagarna i en språkgrupp har ungefär samma färdighetsnivå. Behöver du byta studiegrupp, kontakta Ann-Marie Engback.

För kurserna i moderna språk tillämpar Senioruniversitetet Europarådets nivåskala. Denna skalas färdighetsnivåer utgör grund för de olika språkens kursplaner A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att få hjälp att hamna på rätt nivå, bör du göra ett eget språktest som du rättar själv. Webbaserad språk-

guide finns på hemsidan senioruniversitetet.se/online-tester, där du kan testa dina kunskaper i de vanligaste språken.

Språkkurserna står i ordning efter kraven på förkunskaper.

Europarådets nivåskala för självbedömning

Europarådets nivåskala är en skala för självbedömning. Om du nått upp till målen för en viss nivå ska du följa en kurs på nästa nivå. Om du t.ex. har nått målen för A1 ska du alltså börja på nivå A2.

Nivå A1. Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser i de mest grundläggande vardagslivssituationerna. Jag kan presentera mig själv och andra och ställa frågor om t.ex. var och hur någon bor, var någon arbetar och jag kan själv svara på liknande frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt om samtalspartnern talar långsamt och tydligt.

Nivå A2. Jag kan förstå fraser och de vanligaste orden som har att göra med shopping, närgeografi m.m. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang och använda ett antal fraser för att på ett enkelt sätt beskriva min familj och andra människor, hur jag lever och bor, min utbildningsbakgrund och mitt nuvarande eller senaste arbete.

Nivå B1. Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk som man regelbundet möter i arbetet och på fritiden. Jag kan hantera de flesta situationer som kan uppstå under resor i ett område där språket talas. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända, vardagliga ämnen. Jag kan ge skäl och förklaringar till mina åsikter.

Nivå B2. Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Inom mitt specialområde förstår jag även fackdiskussioner. Jag kan kommunicera flytande, så att ett samtal med en infödd i stort sett går problemfritt. Jag kan förklara min ståndpunkt i en problemsituation och kan diskutera olika lösningars för- och nackdelar.

Nivå C1. Jag kan läsa en stor mängd krävande, även längre texter. Jag kan uttrycka mig nästan helt spontant och obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för sociala och yrkesmässiga ändamål. Jag kan uttala mig klart och välstrukturerat om komplexa sakförhållanden och ge utförliga beskrivningar eller rapporter.

Nivå C2. Jag kan utan problem förstå så gott som allt som jag hör eller läser och referera fakta och argument. Jag kan uttrycka mig spontant och helt flytande i så gott som alla situationer. Jag kan förstå och använda stilvariationer och andra finesser (t.ex. ironi). Mitt språk är korrekt och varierat.

Arabiska

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

B1+. Kommunikativ arabiska

Vi läser texter med olika stilar och innehåll, även dagsaktuella ämnen. Vi övar muntlig redovisning av diverse aktiviteter och fördjupar oss i grammatiken.

Ledare George Nehme

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252800

Engelska

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

B1. Improve your English

Vi följer kursboken, har gruppvisa diskussioner och hörövningar. Stor vikt läggs vid ord, fraser, uttal och grammatik.

Ledare Steven Brown

Tid Tio måndagar kl. 15.15–16.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252802

B1. Improve your English

The course focuses on listening comprehension and group discussions. Each lesson starts with a 20-minute review of key grammar points to help strengthen your foundation. Special emphasis is placed on developing vocabulary, useful phrases, and pronunciation. The main course material is *Solid Gold 1* (Studentlitteratur).

Ledare Henrik Forsslund

Tid Tio tisdagar kl. 13.30–15.00:

30/9–9/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252803

► Avgift 1500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

B1. Discussing the latest news

A course for those who want to practice their English by discussing what is happening in the world. As an integrated part of the course there will be stimulating discussions and debates focusing on the latest events in British, American and Swedish society. We will focus on good everyday English and a useful modern vocabulary.

Ledare Jonathan Stoch

Tid Tio tisdagar kl. 11.15–12.45:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252804

B1. English conversation

A course for those wishing to practise their spoken English in a relaxed and friendly manner. Using the popular textbook, *English Vocabulary in Use* (Pre-Intermediate and Intermediate: Fourth Edition), you will be introduced to new vocabulary and then given the opportunity to practice what you have studied through conversation with one another.

Ledare Jonathan Stoch

Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252805

B2. Advance your English

Vi följer kursboken, har gruppvisa diskussioner och hörövningar. Stor vikt läggs vid ord, fraser, uttal och grammatik.

Ledare Steven Brown

Tid Tio fredagar kl. 11.15–12.45:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252806

B2. English literature: The world of writers today

We will discuss modern English literature from a novel or short stories and other literary extracts. You will have the opportunity to build up and improve your English vocabulary. Each participant will be able to take part in a vibrant discussion forum regarding the authors' work and chosen articles or materials.

Ledare Bradley Knopff

Tid Tio onsdagar kl. 15.00–16.30:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252807

C1. Advance your English

Vi följer kursboken, har gruppvisa diskussioner och hörövningar. Stor vikt läggs vid ord, fraser, uttal och grammatik.

Ledare Steven Brown

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252808

C1. The influences of English writers past and present

We will discuss modern English literature from a novel or short stories and other literary extracts. You will have the opportunity to build up and improve your English vocabulary. Each participant will be able to take part in a vibrant discussion forum regarding the authors' work and chosen articles or materials.

Ledare Bradley Knopff

Tid Tio måndagar kl. 15.15–16.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252809

Franska

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

A1. Nybörjarkurs

En kurs för dig som är nybörjare. Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252812

Fortsättningskurser på nybörjarnivå

Tredje terminen

Ledare Christophe Luciani

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252814

Femte terminen

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252815

Sjunde terminen

Ledare Christophe Luciani

Tid Tio fredagar kl. 11.15–12.45:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252816

Repetitionskurser (nivå A1 och A2)

A1. Vous avez oublié votre français?

En kurs för ”falska” nybörjare – du som för länge sedan läst franska och tycker att du glömt det mesta.

Första terminen

Ledare Christophe Luciani

Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252818

Ledare Christophe Luciani

Tid Tio tisdagar kl. 11.15–12.45: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252819

Tredje terminen

Ledare Stéphane Le Ruyet

Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252820

Ledare Stéphane Le Ruyet

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252821

Form Halvdistanstkurs på Zoom

Ledare Karin Gadelii

Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:

3/10–12/12, ej 31/10

Fysiska tillfällen: 3/10, 10/10, 28/11, 5/12, 12/12

Arrangemang nummer 252822

Fjärde terminen

Form Halvdistanstkurs på Zoom

Ledare Karin Gadelii

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:

3/10–12/12, ej 31/10

Fysiska tillfällen: 3/10, 10/10, 28/11, 5/12, 12/12

Arrangemang nummer 252823

Femte terminen

Ledare Sigun Dafgård Norén

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252824

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252825

A2–B2. Atelier théâtre

Öka din självförtroende och våga tala franska med hjälp av dramatiska texter av franska författare på ett lekfullt sätt.

Ledare Françoise Sule och Paula Ternström

Tid Tio torsdagar kl. 9.45–11.15:

25/9–4/12, ej 30/10

Avgift 1 900 kr

Arrangemang nummer 252827

A2. Révisez votre français!

Vi repeterar grammatik och utvidgar ordförrådet samt övar praktisk vardagsfranska.

Sjunde terminen

Ledare Sigun Dafgård Norén

Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252828

Ledare Christophe Luciani

Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252829

Tionde terminen

Ledare Sylvia Martin

Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252830

A2+. Révisez votre français!

Vi repeterar grammatik och utvidgar ordförrådet samt övar praktisk vardagsfranska. Vi läser också en bok på lätt franska.

Ledare Carola Almqvist

Tid Tio torsdagar kl. 15.00–16.30:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252832

Ledare Pierre Barin-Turica

Tid Tio måndagar kl. 13.15–14.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252833

Ledare Pierre Barin-Turica

Tid Tio fredagar kl. 13.00–14.30:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252834

A2+. Révisez votre français!

Vi arbetar med att, på en mer avancerad nivå, utvidga och befästa ordförrådet, studera nya grammatiska moment och öva konversation.

Form Distanskurs på Zoom

Ledare Muriel Wellander

Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252835

Ledare Muriel Wellander

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252836

Ledare Muriel Wellander

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252837

Fortsättningskurser (nivå B1 och B2)

B1. Littérature, conversation et grammaire

Vi läser skönlitterära texter och tidningsartiklar samt utvecklar muntlig uttrycksförmåga, grammatisk säkerhet och ordförråd.

Ledare Sigun Dafgård Norén

Tid Tio tisdagar kl. 13.30–15.00:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252838

Ledare Muriel Wellander

Tid Tio onsdagar kl. 11.15–12.45:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252839

Ledare Pierre Barin-Turica

Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252840

Ledare Muriel Wellander

Tid Tio fredagar kl. 11.15–12.45:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252841

► Avgift 1 500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

B1. Conversation

Vi använder texter, film och hörövningar för att utveckla ditt självförtroende att tala franska. Det kan också ske genom brädspel och rollspel, som återger vardagliga situationer och omsätter dina kunskaper i handling.

Ledare Stéphane Le Ruyet

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252842

B1+. Conversation et grammaire

Vi följer en grammatisk lärobok och läser autentiska artiklar av olika slag samt utvecklar muntlig uttrycksförmåga, grammatisk säkerhet och ordförråd.

Ledare Stéphane Le Ruyet

Tid Tio måndagar kl. 9.45–11.15:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252843

B1+. Littérature, conversation et grammaire

Lecture d'un roman suivie de discussions et approfondissement de certains points de grammaire.

Ledare Sylvia Martin

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252844

B2. Sept jours en France et dans le monde francophone

En se basant sur des thèmes de discussion variés pour parler d'aujourd'hui, les participants améliorent leur production orale générale et leur prise de parole.

Ledare Françoise Sule

Tid Tio tisdagar kl. 9.45–11.15: 30/9–9/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252845

B2. Auteurs africains francophones

Grâce à la lecture et l'analyse de trois romans contemporains, partons à la découverte de la littérature africaine et des défis sociopolitiques de l'Afrique postcoloniale. Les cours fonctionnent comme un groupe de lecture. Trois échanges par Zoom avec les auteurs sont programmés.

Form Kursen är på Hagagatan men tre tillfällen med författarsamtal sker på Zoom.

Ledare Françoise Sule

Tid Tio tisdagar kl. 13.15–14.45:

30/9–9/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252846

B2. Littérature et civilisation

Durant ce cours, nous lisons un roman francophone, chapitre par chapitre. Nous discutons des faits de société et de l'actualité en France. Rappel de points de grammaire et enrichissement du vocabulaire.

Ledare Sigun Dafgård Norén

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252847

Ledare Pierre Barin-Turica

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252848

B2. Ne cessez pas de parler français!

Nous développons l'expression orale à travers des faits d'actualité, des vidéos à caractère culturel et sociétal ainsi que des articles de la presse française.

Ledare Pierre Barin-Turica

Tid Tio måndagar kl. 15.15–16.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252849

► Avgift 1 500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

Avancerade kurser

C1. Lecture et discussion

Grâce à la lecture d'un roman et un échange sur différents sujets d'actualité tirés de programme télévisés ou radiophoniques, les participants pourront consolider leur maîtrise du français et approfondir leurs connaissances linguistiques et culturelles.

Ledare Muriel Wellander

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:

5/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252850

C2. Lecture et discussion

Conçu pour vous qui avez déjà une bonne connaissance passive et active du français, ce cours permettra de parler en profondeur de l'actualité française, de culture et de loisirs. Nous travaillons à partir de courtes vidéos, d'articles et/ou d'un roman.

Ledare Pierre Barin-Turica

Tid Tio onsdagar kl. 11.00–12.30:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252851

Grekiska – klassisk

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

Fortsättningskurs

Femte terminen

Vi fortsätter med tillrättalagda texter och textutdrag i original. Vi fördjupar därmed de grammatiska kunskaperna. Avsnitt från grekiska författare som Aisopos, Herodotos och Platon samt även utdrag från *Nya testamentet* studeras. Nya deltagare är välkomna.

Ledare Claes-Håkan Thorell

Tid Tio fredagar kl. 12.00–13.30:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252853

Italienska

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

A1. Nybörjarkurser

Kurserna ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Första terminen

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio onsdagar kl. 13.15–14.45:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252855

Ledare Daniela Novia

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252856

Fortsättningskurser på nybörjarnivå

Andra terminen

Ledare Daniela Novia

Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252857

Ledare Daniela Novia

Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252858

Tredje terminen

Ledare Daniela Novia

Tid Tio tisdagar kl. 13.45–15.15: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252859

Ledare Meddelas senare

Tid Tio måndagar kl. 11.50–13.20:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252860

Fjärde terminen

Ledare Alberto Greco

Tid Tio tisdagar kl. 13.15–14.45: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252861

Ledare Alberto Greco

Tid Tio torsdagar kl. 13.15–14.45:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252862

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252863

A2. Fortsättningskurser

Kurserna ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Femte terminen

Ledare Daniela Novia

Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252865

Sjunde terminen

Ledare Daniela Novia

Tid Tio torsdagar kl. 13.45–15.15:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252866

Nionde terminen

Ledare Alberto Greco

Tid Tio tisdagar 23/9–2/12, ej 28/10

- kl. 9.30–11.00

Arrangemang nummer 252867

- kl. 11.15–12.45

Arrangemang nummer 252868

B1. Studiamo e parliamo italiano

Vi studerar texter, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska.

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio onsdagar kl. 11.15–12.45:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252869

B1+. Conversazione

Vi vidareutvecklar den muntliga kompetensen och ordförrådet genom att läsa en modern italiensk roman. Vi diskuterar italienskt samhällsliv och kultur som lyfts fram under läsningen och fördjupar oss i vissa grammatiska moment. Du bör ligga på en nivå över B1.

Ledare Alberto Greco

Tid Tio torsdagar 25/9–4/12, ej 30/10

- kl. 9.30–11.00

Arrangemang nummer 252870

- kl. 11.15–12.45

Arrangemang nummer 252871

B2. Studiamo e parliamo italiano

Vi studerar texter, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska.

Ledare Gabriele Garibaldi

Tid Tio torsdagar kl. 11.45–13.15:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252872

Latin med allmän språkkunskap

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

Nybörjarkurs

A1. Lär dig latin – alla tiders språk!

Vi studerar tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter.

Ledare Leon Boberg

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252874

Fortsättningskurser på nybörjarnivå

Tredje terminen

Vi studerar tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter. Vi fortsätter med formlära och syntax, latinets uttal och betoning och latinska sentenser och citat.

Ledare Leon Boberg

Tid Tio tisdagar kl. 15.00–16.30: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252875

A2. Latinska författare

Vi fortsätter att studera några intressanta texter från såväl den antika som från den medeltida och nylatinska litteraturen, historia, prosa och poesi. Vi repeterar hela tiden den latinska grammatiken, både formlära och syntax.

Ledare Claes-Håkan Thorell

Tid Tio fredagar kl. 10.00–11.30: 26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252876

B1. Teater på latin!

Grunden för höstens latinstudier kommer att vara dramat, både kortare utdrag och längre passager.

Ledare Leon Boberg

Tid Tio torsdagar 13.30–15.00: 25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252877

Portugisiska

För nivåbeteckningen, se sid xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

A1. Nybörjarkurs

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal.

Ledare Alexandra Batel

Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252879

Ryska

För nivåbeteckningarna, se sid. xx.

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

B1+/B2+. Lär dig mer ryska

Vi samtalar och läser texter av olika slag och tar upp viss avancerad grammatik. Vi ser och lyssnar på ryska program, filmer m.m.

Ledare Gun Dahlberg

Tid Tio onsdagar kl. 13.00–14.30:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252880

► Avgift 1500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

Spanska

För nivåbeteckningarna, se sid. Xx

För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.

A1. Nybörjarkurser

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

Första terminen

Ledare Victor Valderrama

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252882

Ledare Victor Valderrama

Tid Tio måndagar 13.30–15.00: 22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252883

Fortsättningskurser på nybörjarnivå

Andra terminen

Ledare Victor Valderrama

Tid Tio onsdagar kl. 13.15–14.45:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252885

Ledare Victor Valderrama

Tid Tio onsdagar kl. 15.00–16.30:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252886

Tredje terminen

Ledare Sarahí Vélez Zanatta

Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252887

Ledare Sarahí Vélez Zanatta

Tid Tio torsdagar kl. 13.15–14.45:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252888

Fjärde terminen

Ledare Sarahí Vélez Zanatta

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252889

Ledare Claudia Muñoz

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252890

Sjätte terminen

Ledare Sarahí Vélez Zanatta

Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252891

Form Distanskurs på Zoom

Ledare Claudia Muñoz

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252892

Sjunde terminen

Ledare Claudia Muñoz

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252893

A2. Fortsättningskurser

Vi fortsätter att utvidga ordförrådet, studerar nya grammatiska moment och övar konversation.

Åttonde terminen

Ledare Sarahí Vélez Zanatta

Tid Tio måndagar kl. 13.15–14.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252895

Nionde terminen

Ledare Sarahí Vélez Zanatta

Tid Tio måndagar kl. 11.15–12.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252896

A2+. Fortsättningskurser

Vi arbetar med att, på en mer avancerad nivå, utvidga och befästa ordförrådet, studera nya grammatiska moment och att öva konversation.

Ledare Claudia Muñoz

Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252897

B1. Spanska texter, grammatik och konversation

Vi fortsätter att befästa och utvidga ordförrådet, repetera grammatik och studera nya grammatiska moment samt öva konversation.

Ledare Anna Rosén Lorentzon

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252900

Ledare Claudia Muñoz

Tid Tio tisdagar kl. 9.45–11.15: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252901

Ledare Astrid Mellbom

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252902

B1. Konversation

Vi övar konversation och utvecklar samtalsämnen från innehållet i Caminando 4.

Max 10 deltagare.

Ledare Anna Rosén Lorentzon

Tid Tio onsdagar kl. 15.15–16.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Avgift 970 kr

Arrangemang nummer 252903

B1+. Mejora tu gramática, conversación y comprensión de textos en español como lengua extranjera

Vi fortsätter att befästa och utvidga ordförrådet, repetera grammatik och studera nya grammatiska moment samt öva konversation.

Ledare Diana Fuenmayor

Tid Tio tisdagar kl. 15.00–16.30: 23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252905

B1+. Textos en español, conversación y gramática

Vi studerar autentiska texter, såväl kortare litterära verk som tidningstexter. Vi fortsätter att befästa och utvidga ordförrådet, repetera grammatik och öva konversation.

Ledare Astrid Mellbom

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252906

► Avgift 1 500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

B2. Textos en español, conversación y gramática

Lectura en español de textos literarios y artículos de periódicos. El curso incluye conversación, análisis y vocabulario contextualizado.

Ledare Catalina Arianzen
Tid Tio tisdagar kl. 15.00–16.30:
23/9–2/12, ej 28/10
Arrangemang nummer 252907

Tyska

*För nivåbeteckningarna, se sid. xx.
För kontaktinformation till cirkelledaren samt studiematerial, se kursinformation på webben.*

A1. Nybörjarkurs

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

Första terminen
Ledare Felix Hackmann
Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00: 22/9–1/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252910

Fortsättningskurs på nybörjarnivå

Tredje terminen
Ledare Meddelas senare
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00:
22/9–1/12, ej 27/10
Arrangemang nummer 252912

A2. Repetitionskurser

Kursen vänder sig till dig som läst tyska för länge sedan och tror du glömt mycket. Vi övar text-förståelse, konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text vi läser samt repeterar basgrammatik.

Första terminen
Ledare Felix Hackmann
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00:
22/9–1/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252914

Tredje terminen
Ledare Felix Hackmann
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:
22/9–1/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252915

Sjunde terminen
Ledare Birgit Gebel
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
24/9–3/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252916

B1+. Literarische Texte auf mittlerem Niveau

Vi läser medelsvåra litterära och autentiska texter om kultur, historia, politik och vardagsliv i de tysk-talande länderna. Tonvikten ligger på kommunika-tiva övningar och diskussioner. Vi tränar gramma-tik, struktur och utvidgar ordförrådet genom ett varierat textinnehåll.

Ledare Birgit Gebel
Tid Tio måndagar kl. 13.15–14.45:
22/9–1/12, ej 27/10
Arrangemang nummer 252918

B1+. Deutsche Texte, Konversation und Grammatik

Kursen passar dig med förkunskaper på B1-nivå. Vi vidareutvecklar muntlig och skriftlig språk-kompetens, ordförråd och grammatik. Vi läser skönlitterära texter och diskuterar aktuella händelser i de tysktalande länderna.

Form Distanskurs på Zoom
Ledare Peter Tietze
Tid Tio torsdagar kl. 10.00–11.30:
25/9–4/12, ej 30/10
Arrangemang nummer 252919

B2. Konversation

Dieser Kurs wird Ihnen helfen, Ihr Deutsch weiter-zuentwickeln und sich fließender, ungezwungener und variiertes auszudrücken, wobei der Schwer-punkt auf mündlicher Produktion sowie dem in der sprachlichen Interaktion damit zusammen-hängenden Hörverständnis liegt.

Ledare Charlotte Manliusdotter
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:
22/9–15/12, ej 27/10, 3/11, 10/11
Arrangemang nummer 252920

C1. Literatur lesen und diskutieren

Im Zentrum dieser Veranstaltung steht die gemeinsame Diskussion auf Grundlage der gelesenen Texte. Wir vertiefen zudem die Sprachkenntnisse durch Wiederholungen und Übungen zu Grammatik und Wortschatz.

Ledare Peter Tietze

Tid Tio torsdagar kl. 15.15–16.45:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252921

► Avgift 1500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

C1. Klassiker der deutschsprachigen Literatur

Zusammen wollen wir in diesem Kurs einen Klassiker der deutschsprachigen Literatur lesen, den wir am Beginn des Kurses zusammen auswählen werden. Ziel der Veranstaltung ist die gemeinsame Diskussion auf Grundlage der gelesenen Texte.

Ledare Peter Tietze

Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252922

Foto Denny Lorentzen

Övriga studiecirklar

Senioruniversitetet har studiecirklar i många ämnen förutom språk. Här finner du allt från film och teater till historia, litteratur, släktforskning, matematik och eget skrivande. De flesta av studiecirkarna är på gymnasienivå och sträcker sig över en termin. Det finns också läsårskurser – studiecirklar som sträcker sig över två terminer. Deltagarna har då förtur till vårterminen. Höstterminens kurser pågår oftast i tio veckor med start i vecka 39. Studiecirkarna har begränsat antal deltagare beroende på ämne och lokal.

Avgift 1 500 kr om inte annat anges.

Lokal Kurserna ges på Hagagatan 1, se webben för information om vilket rum.

Cirkelledare För kontaktinformation till cirkelledarna se kursinformation på webben.

Kontaktperson för övriga studiecirklar

Astrid Kratz, 070-747 11 48

astrid.kratz55@gmail.com

► För mer information om kurser i studiecirkelform, se sid. 39.

Filosofi

Vad innebär det att existera?

Sätt dig in i filosofiska resonemang! Du får insikter i hur olika filosofer, främst Søren Kierkegaard, reflekterat kring djupa existentiella frågor. Vad menade denne, en av våra mest kända existentialister, att det innebär att vara människa?

Ledare Karin Linnell

Tid Tio tisdagar kl. 13.15–14.45:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252930

Bokcirkel – Stadier på livets väg av Søren Kierkegaard (band 1)

Vi läser och reflekterar tillsammans över en bok som utkom 1845 vilken torde vara den lättaste vägen in i Kierkegaards tankevärld.

Ledare Karin Linnell

Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252931

Fotokunskap

Fotokurs med systemkamera

Vill du lära dig fototeknikens grunder och att ta bra bilder är det här kursen för dig. Du lär dig att fotografera med manuell inställning av bländare och slutartid och om olika ljusförhållanden. Vi diskuterar bildkomposition och bildanalys.

Ledare Denny Lorentzen

Tid Elva måndagar kl. 9.30–11.30:

22/9–8/12, ej 27/10

Avgift 1 900 kr

Arrangemang nummer 252935

Fotokurs med systemkamera och bildbehandling i Photoshop

Fortsättningskurs

Du ska ha gått grundkursen eller ha motsvarande kunskaper i fotografering. Vi arbetar kreativt med bilderna i det digitala mörkrummet genom bildbehandling i Photoshop. Vi studerar verktygen och

inställningarna i programmet: rawformat, färg och svartvitt, friläggning, lager, retuscherings och skärpning. Målet är att göra snygga och färgrika bilder.

Du behöver en systemkamera och en (hyfsat modern) bärbar dator med Photoshop installerat. Med Mac är det sällan problem, med pc krävs minst 64-bitars Windows 10.

Ledare Denny Lorentzen

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–12.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Avgift 1 900 kr

Arrangemang nummer 252936

Fysik

Fysik för far- och morföräldrar

Fortsättningskurs

Sjunde terminen

Under hösten undersöker vi ljusets natur. Vi studerar ljusets reflektion i olika speglar (plana, konkava och konvexa) och dess brytning i olika genomskinliga material. Dessutom tittar vi på strålgången i linser (konkava och konvexa) och om tiden så tillåter diskuterar vi även ljusets vågegenskaper med några tillämpningar.

Ledare Bosse Johansson

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252938

Historia

Från Alexander II till Putin

Kursen belyser tsar Alexander II:s reformpolitik. Intelligentians roll under 1800-talet liksom tsardömet fall 1917, den ryska revolutionen och den påföljande stalinistiska perioden.

Ledare Helmut Lechner

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252940

► Avgift 1 500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

Före Svea rike – den skandinaviska utvecklingen

Sverige har en lång förhistoria innan Svea rike uppstod. Det kan idag vara värt att reflektera över den historiska utvecklingen i det som idag är Sverige, innan det alls fanns något Sverige. Fokus är på Sveriges förhistoria, dvs. historien Sverige, snarare än Sveriges historia. Kursen syftar till att ge en bred översikt från bronsålder till medeltid.

Ledare Erik Tängestad
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:
26/9–5/12, ej 31/10
Arrangemang nummer 252941

Från vikingatid till medeltid och Svea rikes tillkomst

I kursen undersöker vi övergången från vikingatid till medeltid i Norden, perioden från 900-tal till 1100-tal, då Norden kristnades och en första grund lades för en kommande svensk statsbildning. Utgångspunkt är Maja Hagermans bok *Spåren efter kungens män* från 1996 och den senaste forskningen som publicerats.

Ledare Erik Tängestad
Tid Tio fredagar kl. 12.15–13.45: 26/9–5/12, ej 31/10
Arrangemang nummer 252942

Litteratur

Svensk lyrik efter andra världskriget

Studiecirkeln syftar till fördjupning i ett antal lyriska författarskap som påbörjas kring 1950. Vi läser Gösta Oswald, Lars Forssell, Paul Andersson och Thomas Tranströmer.

Ledare Roland Lysell
Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:
23/9–2/12, ej 28/10
Arrangemang nummer 252944

Vad är en essä?

Vad kännetecknar en essä? Vad skiljer den från andra typer av texter. Vi läser exempel från olika tider och diskuterar form, stil och innehåll.

Ledare Ann Pettersson
Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:
1/10–3/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252945

På spaning i poesi

Tycker du att det är svårt att förstå poesi, men är ändå intresserad av ord och ordens valörer? Vi läser dikter tillsammans och lyssnar ibland på sånger. Vi diskuterar vad texten betyder, om det finns en tydlig betydelse. Ofta växer texten, och får nya dimensioner. I första hand bestämmer deltagarna vilka dikter vi läser.

Kurstid Läsåret 2025–26
Ledare Christer Blomkvist, Sonja Fredriksson
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
24/9–3/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252946

Bob Dylan och hans kolleger

Nobelpriset till Bob Dylan innebar ett återuppriktande av sångdiktning som viktig litteratur. Dylan var en föregångare på 60-talet men han var inte ensam. I denna studiecirkel lyssnar vi på, läser och diskuterar sångtexter främst från 60- och 70-talen.

Kurstid Läsåret 2025–26
Ledare Christer Blomkvist
Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:
24/9–3/12, ej 29/10
Arrangemang nummer 252947

Kristin Lavransdotter – mycket mer än en kärleksroman

Nobelpristagaren Sigrid Undsets romantrilogi om Kristin Lavransdotter och Erlend har kallats världens bästa kärleksroman och lästs och älskats av generationer. År 2016 kom en ny svensk översättning av Gun-Britt Sundström. Vi talar om de tre delarna, två tillfällen per del samt får besök av översättaren vid ett tillfälle. Sista gången jämför vi Undsets roman med några andra odödliga och oförglömliga romaner i världshistorien.

Ledare Anna Cavallin
Tid Åtta onsdagar kl. 9.30–11.00:
24/9–15/10, 5/11–26/11
Avgift 1 200 kr
Arrangemang nummer 252949

David Bowie

David Bowie var en av de mest framstående och gåtfulla gestalterna inom underhållningsvärlden. Hans mångsidiga karaktär som musiker och skådespelare på scen och film sträcker sig över 40 år och ändå förblir hans personlighet lika svårfångad.

Ledare Per-Åke Jansson

Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252950

Shakespeare on/in love

This study circle is for people who have taken part in the lecture series *Shakespeare on/in love*. It is an opportunity for close readings of poems, both sonnets and speeches in plays that were presented in the lectures, with special attention to themes of lust, jealousy and betrayal. Reading and discussion will take place in English.

Max 10 deltagare

Obs! Studiecirkeln är endast öppen för deltagare som följt föreläsningsserien Shakespeare on/in love, se sid 16.

Ledare Catherine Dahlström

Avgift 300 kr

Tid

Två fredagar

- Grupp 1: 21/11, 28/11 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 252952

Två onsdagar

- Grupp 2: 26/11, 3/12 kl. 15.00–17.00

Arrangemang nummer 252953

Matematik

Matematik för mor- och farföräldrar

Fortsättningskurser

Tredje terminen

Under hösten fortsätter vi 1:a årskursen på gymnasiet med studier i sannolikhetslära, statistik, trigonometri och lite om vektorer.

Kursdeltagarna förväntas ha läst de två första terminerna eller ha motsvarande kunskaper (bl.a. bråkräkning, potenser, procenträkning, funktionsbegreppet, olika funktionstyper, ekvationslösning och olikheter).

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Bosse Johansson

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252956

Femte terminen

Vi repeterar åk 3 på gymnasiet: algebra, funktioner och derivata.

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Eva Bergdahl

Tid Tio måndagar kl. 15.00–16.30:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252957

Sjunde terminen

Vi fortsätter med åk 3 på gymnasiet: primitiva funktioner, integraler, geometrisk summa och trigonometri.

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Eva Bergdahl

Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Arrangemang nummer 252958

Nionde terminen

Under hösten fortsätter vi 3:e årskursen på gymnasiet med fördjupade studier i trigonometri: enhetscirkeln, trigonometriska ekvationer, areasatsen, sinussatsen, cosinussatsen, tillämpningar och problemlösning.

Kursdeltagarna förväntas ha läst de åtta första terminerna eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Bosse Johansson

Tid Tio måndagar kl. 12.15–13.45:

22/9–1/12, ej 27/10

Arrangemang nummer 252959

► Avgift 1 500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

Psykologi

Att hantera livet som pensionär

Vad innebär det psykologiskt att vara senior? Vad behöver man tänka på som nybliven pensionär och konkretisera för sig själv så att livet som pensionär blir så bra som möjligt?

Max 10 deltagare.

Tid Fem måndagar

- Grupp 1 22/9–20/10 kl. 9.45–11.15

Ledare Elisabeth Stenbeck

Avgift 750 kr

Arrangemang nummer 252960

- Grupp 2 3/11–1/12 kl. 9.45–11.15

Ledare Åsa Kruse

Avgift 750 kr

Arrangemang nummer 252961

Berätta ditt liv

Välkommen till en samtalsgrupp där vi ser tillbaka på livet och delar erfarenheter och minnen. Samtalsmetoden bygger på att berätta din egen och lyssna till andras berättelser. Varje träff har ett givet tema. Vi börjar med barndomen och fortsätter genom livet fram till pensionen. Under de sista träffarna ser vi framåt och funderar över vad som bidrar till ett så bra och innehållsrikt liv som möjligt.

Max 8 deltagare.

Tid Tio onsdagar 24/9–3/12, ej 29/10

- Grupp 1 kl. 9.30–11.00

Ledare Marie Adlén Lilja

Arrangemang nummer 252964

- Grupp 2 kl. 11.30–13.00

Ledare Maria Nyborg

Arrangemang nummer 252965

Religionskunskap

De abrahamitiska religionerna

Vi studerar och samtalar om de tre religionerna, judendom, kristendom och islam utifrån religionernas innehåll och grundtankar ur ett historiskt, aktuellt och jämförande perspektiv.

Ledare Erik Tängerstad

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252967

Skrivande

Skrivarcirkel

Att skriva handlar om att berätta, dela erfarenhet och söka sig till platser där man inte varit. Denna studiecirkel vänder sig till dig som vill fördjupa dig i ditt eget skrivande. Vi läser om och diskuterar skrivandets praktik och psykologi. Tonvikten läggs på personliga erfarenheter av skrivande.

Max 10 deltagare.

Ledare Britta Högberg

Tid Tio torsdagar kl. 11.15–12.45:

25/9–4/12, ej 30/10

Arrangemang nummer 252968

Att skriva roman och novell

Fortsättningskurs

En kurs för dig som vill skriva skönlitterärt. Du vidareutvecklar det litterära berättandets hantverksgrunder, lär dig hantera gestaltning, scener, karaktärer, dialog, dramatisk kurva m.m.

Förkunskapskrav: Genomgången grundkurs *Att skriva roman och novell* eller motsvarande kunskaper. Nya deltagare uppmanas kontakta kursledaren före kursstart.

Max 8 deltagare.

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Holger Nilén

Tid Fem torsdagar kl. 13.00–16.15:

25/9–4/12, några uppehåll

Arrangemang nummer 252969

Att skriva sitt liv

Grundkurs

Du vill berätta om ditt liv, du vill skriva ner din historia, men var ska du börja och hur ska du lägga upp det? Fem inspirerande tillfällen med handfasta övningar i skrivandets hantverk som vill hjälpa dig hitta ett språk och en form som passar just din berättelse. De egna texterna läses och diskuteras gemensamt.

Max 8 deltagare.

Ledare Karin Bille

Tid Fem tisdagar kl. 13.00–15.30:

30/9, 14/10, 4/11, 11/11, 25/11

Arrangemang nummer 252970

Fortsättningskurs

För dig som vill utveckla din skapande och språkliga förmåga och reflektera över ditt liv. Vi hjälper dig att utveckla din livshistoria, ger tips om research och källor som brev, myndighetsdokument, läkarjournaler etc.

Förkunskapskrav: Genomgången grundkurs *Att skriva sitt liv* eller motsvarande kunskaper. Nya deltagare uppmanas kontakta kursledaren före kursstart.

Max 8 deltagare.

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Holger Nilén

Tid Fem tisdagar kl. 13.00–16.15:

23/9, 7/10, 23/10, 11/11, 2/12

Arrangemang nummer 252971

Fortsättningskurs

För dig som vill utveckla din skapande och språkliga förmåga, reflektera över ditt liv och dina livsmönster samt skriva om minnen och erfarenheter. Vi hjälper dig att utveckla din livshistoria, ger tips om research och källor som brev, myndighetsdokument, läkarjournaler etc. Tyngdpunkten ligger på deltagarnas texter som diskuteras vid varje kurstillfälle.

Max 8 deltagare.

Kurstid Läsåret 2025–26

Ledare Rose Tillberg Mattsson

Tid Fem torsdagar kl. 13.00–16.15:

2/10, 16/10, 6/11, 13/11, 27/11

Arrangemang nummer 252972

Släktforskning

Släktforskning

Grundkurs

Du får lära dig var och hur du hittar information om dina förfäder och hur du strukturerar dina resultat. Vi gör även ett studiebesök på Riksarkivet, där du får tillämpa dina kunskaper och finna dina rötter. Studiebesöket ingår i kursavgiften. Du behöver kunna hantera din egen dator/surfplatta för att hämta information från Internet.

Ledare Ulf Berggren

Tid Nio fredagar kl. 13.30–15.00: 26/9–28/11,

17/10 studiebesök på Riksarkivet i Arninge (dubbelpass)

Avgift 2 100 kr inkl. Arkiv Digital

Arrangemang nummer 252975

Grundkurs

Du får lära dig var och hur du hittar information om dina förfäder och hur du strukturerar dina resultat. En orientering om DNA i släktforskningen ingår också. Vi gör ett studiebesök på Stockholms stadsarkiv, där du får tillämpa dina kunskaper och finna dina rötter. Studiebesöket ingår i kursavgiften. Du behöver kunna hantera din egen dator/surfplatta för att hämta information från Internet.

Ledare Peter Pettersson

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 26/9–5/12 varav en lektion på Stockholms stadsarkiv (datum meddelas senare)

Avgift 2 100 inkl. Arkiv Digital

Arrangemang nummer 252976

Fortsättningskurs

Vi söker information i andra källor än kyrkböckerna, som domstolshandlingar, bouppteckningar och soldatrullor – både digitala och i arkiv. Vi lär oss om olika typer av databaser som hjälpmedel för släktforskare, att söka efter olika kategorier människor i det förflutna och att läsa äldre handstil, ibland med digital hjälp. Vi diskuterar hur man genom korsanvändning av källor rundar hinder i släktforskningen. En prenumeration på Arkiv Digital ingår i kursavgiften.

Du behöver kunna hantera din egen dator/surfplatta för att hämta information från Internet.

Vi gör studiebesök på Krigsarkivet i Arninge med fokus på fördjupad soldatforskning.

Ledare Peter Pettersson

Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:

26/9–5/12, ej 31/10

Avgift 2 100 inkl. Arkiv Digital

Arrangemang nummer 252978

Fortsättningskurs

Vi lär oss söka information i andra källor än kyrkböckerna, som domstolshandlingar, bouppteckningar och soldatrullor – både digitala och i arkiv. Vi lär oss om olika typer av databaser som hjälpmedel för släktforskare. Vi får även lära oss att söka efter olika kategorier människor i det förflutna: soldater, hantverkare, stadsbor, präster etc. Vi övar oss i att läsa äldre handstil. För att delta i kursen behöver du ha kunskaper som motsvarar grundkursen.

Max 10 deltagare.

Ledare Ulf Berggren

Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Avgift 1 700 kr

Arrangemang nummer 252979

Fördjupningskurs

DNA och källor för dina forskningsproblem
Introduktion och fördjupning i släktforskning med
DNA. Dessutom information om de många olika
källor som kan hjälpa dina forskningsproblem.

Ledare Ulf Berggren

Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:

26/9–5/12, ej 31/10

Arrangemang nummer 252980

Storytelling

Muntligt berättande

Gillar du att lyssna till och kanske själv berätta
historier? Du fascineras av historia, myter, sagor
eller har minnen som berört dig och som du gärna
vill dela med dig av? Djupdyk tillsammans med
andra in i hur du kan utvecklas som berättare.

Ledare Jörgen Bodner

Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:

23/9–2/12, ej 28/10

Arrangemang nummer 252982

- ▶ Avgift 1500 kr, om inget annat anges.
Lokal: Hagagatan 1, om inget annat anges.
Rum se senioruniversitetet.se

Teater

Vi ser på teater

Vi läser en pjäs, ser en föreställning och talar om
vår upplevelse. Att vi tolkar olika är det intressanta.
Varför blev jag berörd eller inte berörd? Vad är
skådespeleri, hur betydelsefull är regissören, vad
betyder scenrummet? Finns det trender inom scenog-
rafi, varför blir en pjäs en klassiker? Hur står det
till med den fria scenkonsten? Kursledaren föreslår
ett antal pjäser som gruppen har möjlighet att på-
verka valet av.

Ledare Paula Ternström, skådespelare

Tid Åtta onsdagar kl. 15.00–17.00:

24/9–19/11, ej 29/10

Avgift 1 900 kr, kostnad för teaterbiljetter
tillkommer

Arrangemang nummer 252985

- ▶ Se även vår teaterkurs på franska:
Atelier théâtre, se sid 43.

Teatervetenskap

Efter sex års uppehåll är den här teaterkursen till-
baka. Liksom tidigare år diskuterar vi fyra pjäs-
texter ur den aktuella Stockholmsrepertoaren och
deras sceniska framträdanden (uppsättningarna);
det kan vara samtal om relationen pjästext–uppsätt-
ning, om innehåll kontra form, om roller, konflikter
och vändpunkter samt om pjäserna och/eller upp-
sättningarnas relevans idag m.m. Manusläsning,
teaterbesök, förberedelse och uppföljning.

Ledare Anders Bäckström

Tid Tio onsdagar 9.30–11.00:

24/9–3/12, ej 29/10

Avgift Kostnad för teaterbiljetter tillkommer

Arrangemang nummer 252987

Anmälning villkor

Medlemskap

- För att delta i Senioruniversitetets arrangemang krävs medlemskap i föreningen.
- Medlemskap tecknas per kalenderår.

Anmälan

- För att anmäla dig till ett arrangemang via hemsidan måste du ha ett konto som du själv skapar på *senioruniversitetet.se*. Du anger där ditt personnummer, som också blir ditt kundnummer. Uppge alltid ditt kundnummer vid kontakt med kansliet.
- Du måste ha en egen e-postadress då all kommunikation, bekräftelser, kallelser och ev. faktura går till denna. Av säkerhetsskäl kan bokningssystemet inte hantera en e-postadress som du delar med någon annan medlem. Om det inte finns någon e-postadress registrerad på ditt konto skickas information från oss med vanlig post.
- Vid anmälan via hemsidan godkänner du att dina personuppgifter hanteras enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
- Du som inte har tillgång till internet kan anmäla dig med den posttalong som finns längst bak i den tryckta katalogen. Senioruniversitetet skapar då ett konto åt dig när din talonganmälan registreras.
- Talonganmälan måste ha namnunderskrift för att vara giltig. I och med detta godkänner du de anmälning villkor som gäller och att dina personuppgifter hanteras enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
- Anmälan är personlig och en plats kan inte överlåtas till annan medlem.
- Anmälan per telefon, e-post eller personligen tas inte emot.

Besked om plats

- När du bokar ett arrangemang via hemsidan får du omedelbart besked om du fått plats. Bokar du med talong hanteras de i datumordning och besked kan dröja något. Besked får du med e-post eller vanlig post.
- Om arrangemanget är fullbokat kan du boka reservplats. Blir det en plats ledig får du meddelande via e-post/sms och godkänner och betalar på *Mina sidor*. Betalning sker med swish eller kort och du får en bekräftelse via e-post. Har du inte godkänt/betalat den erbjudna platsen inom 24 timmar efter att vi skickat e-post/sms tas din reservplats bort helt. Vill du inte längre stå som reserv, avanmäler du dig på *Mina sidor*.

Avbokning

- Anmälan till arrangemang är bindande. Om du ändå måste avboka gör du det själv på

Mina sidor. Vid avbokning debiteras en avgift på 50 kr. Avbokning måste ske senast sju dagar innan arrangemanget startar för att avgiften skall återbetalas. Därefter kan arrangemanget inte avbokas, annat än vid sjukdom. Medlemsavgiften återbetalas ej. Har du inte tillgång till internet så kontaktar du kansliet för att avboka din plats.

Ångerrätt

Enligt lagen om distansavtal har du möjlighet att ångra din anmälan inom 14 dagar från dagen då vi bekräftat din anmälan (ångerfristen). Om du vill ångra din anmälan skickar du e-post eller brev till kansliet och anger att du vill utnyttja din ångerrätt.

Om du ångrar dig under ångerfristen kommer vi att återbeta avgiften. Om arrangemanget startat under ångerfristen betalas inget tillbaka för de tillfällen som ägt rum, oavsett om du deltagit eller ej. Medlemsavgiften återbetalas ej.

Avbokning på grund av sjukdom

Blir du sjuk när arrangemanget redan startat återbetalas avgiften för återstående tillfällen om du skickar in läkarintyg. Medlemsavgiften återbetalas ej. Hör av dig snarast så att din plats kan utnyttjas av någon som står på tur.

Inställt arrangemang

- Om ett arrangemang inte får tillräckligt antal deltagare, kan det ställas in. Då återbetalar vi inbetalda avgifter, självklart utan avbokningsavgift. Medlemsavgiften återbetalas ej.
- Inställt arrangemangstillfälle
Om en föreläsare eller studiecirkelledare får förhinder och ett tillfälle inte kan genomföras, ordnar vi ett nytt som ersättning.

Ändring i programmet

- Programmet kan komma att ändras, exempelvis byte av föreläsare eller lokal. Aktuell information visas alltid på hemsidan. Sena ändringar skickas per e-post/sms till deltagarna.

Avgifter

- När du bokar via hemsidan betalar du med swish eller kort. Om du bokar med talong får du alltid en faktura.
- Kostnader för litteratur, kompendier, entréavgifter och dylikt kan tillkomma.

Reklamation

- Om du inte är nöjd och vill reklamera gör du det skriftligen till kansliet@senioruniversitetet.se eller via brev, se adress på baksidan av katalogen.

Anmälan höstterminen 2025

► Obs! Varje anmälan får endast avse **en** person och **ett** arrangemang. **Var god texta!**
Inkomna talonger hanteras i datumordning. Skicka därför in talongen snarast i ett frankerat kuvert till Senioruniversitetet, Box 6276, 102 34 Stockholm.

Arrangemang nummer:

Arrangemangets rubrik:

Namn:

Personnummer, 12 siffror:

Gatuadress:

Postnummer och ort:

Mobiltel:

e-post:

Vid anmälan med talong gäller faktura som betalsätt. Fakturans betalningsvillkor är 30 dagar.
Fakturaavgiften är 29 kr.

Härmed anmäler jag mig till ovanstående arrangemang och godkänner Senioruniversitetets anmälningsvillkor enligt katalogen sid. 58.

(namnunderskrift)

Anmälan höstterminen 2025

► Obs! Varje anmälan får endast avse **en** person och **ett** arrangemang. **Var god texta!**
Inkomna talonger hanteras i datumordning. Skicka därför in talongen snarast i ett frankerat kuvert till Senioruniversitetet, Box 6276, 102 34 Stockholm.

Arrangemang nummer:

Arrangemangets rubrik:

Namn:

Personnummer, 12 siffror:

Gatuadress:

Postnummer och ort:

Mobiltel:

e-post:

Vid anmälan med talong gäller faktura som betalsätt. Fakturans betalningsvillkor är 30 dagar.
Fakturaavgiften är 29 kr.

Härmed anmäler jag mig till ovanstående arrangemang och godkänner Senioruniversitetets anmälningsvillkor enligt katalogen sid. 58.

(namnunderskrift)

Senioruniversitetet i Stockholm är en ideell förening av studieintresserade som har fyllt 55 år och lämnat det aktiva arbetslivet. Vi arrangerar föreläsningsserier och exkursioner, studiecirklar och universitetskurser i former som passar för seniorer och erbjuder både kunskap och studiegemenskap. Vi verkar genom frivilliga medlemsinsatser. Vårt ursprung i universitetsvärlden borgar för en hög kvalitet i verksamheten.

Senioruniversitetets styrelse

Ordförande Inga Sanner
Vice ordförande Britt Olofsdotter
Kassaförvaltare Ulf Aspenberg
Ledamöter Kati Engsner Heimdal
 Siv Leth
 Ia Envall
 Joachim Forsgren

Studierektor för studiecirklarna
 Ann-Marie Engback, adjungerad
 annmarie.engback@icloud.com
 073-981 47 16

Studierektor för övriga studiecirklar
 Astrid Kratz, adjungerad
 astrid.kratz55@gmail.com
 070-747 11 48

Ansvarig för universitetskurserna
 Ingela Karlsson, adjungerad
 ingela.karlsson1@gmail.com
 070-654 05 95

Kanslichef
 Anna Rönnlund, adjungerad
 anna.ronnlund@senioruniversitetet.se
 08-789 42 30

Kontaktperson för valberedningen
 Cecilia Bäcklander
 cecilia.backlander@gmail.com
 076-885 45 15

Ansvarig nyhetsbrev
 Susanne Abelin
 Ewa Knutsson

Senioruniversitetets kansli

Telefontider under höstterminen

Vår telefonväxel öppnar fredag 15 augusti kl. 10.00-12.00. Vi har något längre telefontid under anmälningssperioden, se mer information på vår hemsida.
 Kansliet öppnar för besök måndag 22 september.
 Telefon kansliet: 08-789 41 28

Frågor till styrelsen och allmänna frågor

skickas via e-post till kansliet@senioruniversitetet.se. Inkommande mejl läser vi varje vardag och vidarebefordrar till den som bäst kan svara. Du kan förstås också skriva ett vanligt brev till postadressen nedan.

I kansliarbetet under Anna Rönnlunds ledning deltar utbildningsadministratör Mattias Montell, och volontärerna:

Eva Andersson, Ingrid Berg, Jane Bergstedt, Marianne Döös, Lena Engstedt, Maud Goffhé, Åsa Grenander, Gunnel Gustafsson, Yvonne Hamawandi, Agnete Hebert, Kati Engsner Heimdal, Beata Helmerson, Lisa Hildén, Christine Hofbauer, Ingrid Hoffmann, Susanne Joelsson, Inger Johansson, Helene Karlsson, Pirjo Kasari, Sylvie Kjellin, Margareta Kvarneby, Stina Lagerqvist, Gunnel Landberg, Gunilla Laurin, Margaretha Lindahl, Charlotta Linderholm, Gerd Lindström, Birgitta Lindohf, Lotta Mathiesen, Hans Nilsson, Marianne Modin Persson, Eva Pettersson, Ulla Ravell, Berit Spiik, Lisbeth Stendahl, Katarina Stocksén, Susanne Stuart, Inger Tjäder, Lena Yrgård och Inger Österman.